

TESVİYE

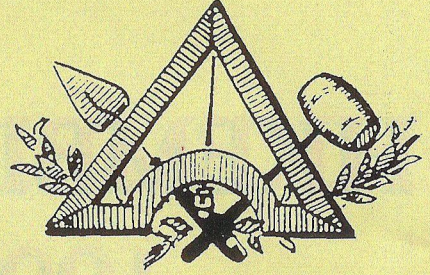
HKEMBL * TÜRKİYE
1909 – 1999

YIL

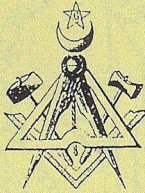

K. . U. . M. . Y. . Ş. .

ص. ا. ش. ک. ش. ج. پ.

عنهانی مائلسی

عمومی ماصوناق

عمومی ما.

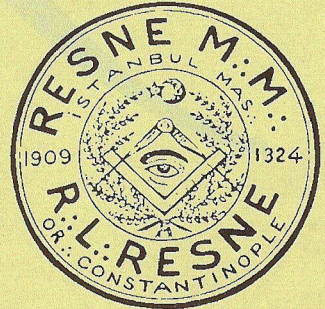
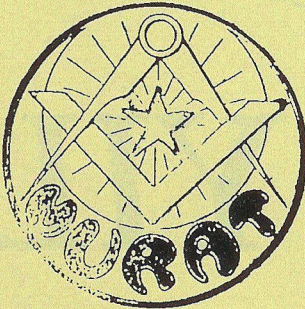

حریت — مساوات — اخوت

م. ت. خ. ضیای شرق

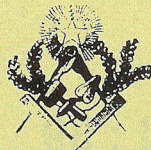
ط. ب. اسق. ن. ف. د. و. م. ق. .

R. . L. . "LE RÉVEIL"

K. . U. . M. . Y. . Ş. .

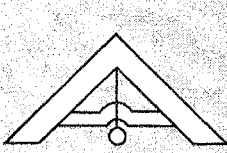
ETUAL DORYAN M. . M. .

A . G. . D. . Gr. . A. . D. . l'Un. .

R. . L. . ÉTOILE D'ORIENT

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ DERGİSİDİR

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
İmtiyaz sahibi : **SAHİR TALÂT AKEV**

Yazı İşleri Sorumlu Müdürü : **CELİL LAYİKTEZ**

NURUZYİA SOKAĞI 21, BEYOĞLU - İSTANBUL TEL.: (0 212) 251 26 50
DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.
ÜYELERE MAHSUSTUR. İKİ AYDA BİR YAYINLANIR. FİYATI : 200.000.- TL.
YENİLİK BASIMEVİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. TEL.: (0 212) 243 55 72-245 32 48

YIL : 8

SAYI : 39

NİSAN 1999

İÇİNDEKİLER

2. Tesviye'den	
3. Büyük Üstad Mesajı.....	Sahir Talât AKEV
9. 90. Yıl Etkinlikleri.....	Tesviye
12. Türk Masonluğu 90. Yılında.....	Ahmet KURTARAN
14. Türk Masonluğunun Özet Tarihi.....	Celil LAYİKTEZ
24. Ham Taşın İçindeki Güzellik.....	Can ARPAÇ
28. Gazi M. Kemal Galatasaray'da.....	İsmail İŞMEN
36. Merak Ettikleriniz	Tesviye
37. Masonik Mizah	Tesviye
38. Masonların Dünyasında bir Gezinti	Tesviye
42. Bulmaca	Sinan GÜRMEN
43. Synopsis	Tesviye

KAPAK RESİMLERİ

Kapak resimleri İsmail İşmen K. tarafından bilgisayarla hazırlanmıştır.

ÖN KAPAK : Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası, 90. Yıldönümü

ÖN KAPAK İÇİ : Evvel Zaman İçinden: Eski mahfellerin logolarından örnekler

ARKA KAPAK İÇİ : HKEMBL'nın 90. Yıldönümü münasebetiyle hazırlanan Hatıra Pulları Serisi

ARKA KAPAK : Semboller Topluluğu

TESVİYE'DEN

Sevgili Kardeşlerim,

8 Mayıs günü, Konrad Oteli balo salonunda düzenlenecek Konvan bütçe ağırlıklı geçecektir. Tüm yıl sürecek 90. yıl kutlamaları, eğer arada sponsor bulunamazsa, bütçeyi zorlayacak ve aidatların yükseltilmesi gerekecektir. Konvanı yüksek katılımlı olacağını ümit ettiğimiz 90. Yıl balosu izleyecek.

Bu sayımızın ağırlıklı haberleri 90. Yıl hazırlıkları ile ilgili. İlk yazımız Büyüyük Üstat En Muh. Sahir Talat Akev'in "Doksanıncı Yıl ve Sonrası" başlıklı yazısı. 90. Yıl etkinlikleri 9. ve 12. sayfalarımızda yer alıyor; bu vesileyle de "Türk Masonluğunun Özet Tarihi"ni sa.14'da yayınladık.

Ön. Bü. Üs. Can Arpaç K. Ham Taşın İçindeki Güzelliği s. 24'de anlatıyor. S. 27'de arşivimizden ilginç bir piknik davetiyesi yer alıyor. İsmail İşmen K.'in "Gazi M. Kemal Galatasaray'da" başlıklı yazısında (s.29) Galatasaray Okulunun kısa tarihi ile Atatürk'ün bu okulu 2 Aralık 1930 tarihinde ziyareti anlatıyor. Fotoğrafta görülen Atatürk'ün yanında bulunanlardan Şükrü Kaya, Hasan-Âli Yücel ve Galatasaray okul müdürü İsmail Fethi İsfendiyaroğlu Mason.

Arı kovanının ne zaman ve nasıl bir Masonik sembol olduğunu merak ediyorsanız, s.37'ye bakınız.

Koşuyolunda temel taşının yerine konması ile ilgili haber s.38'de. İktisadi İşletmemizin yeni atılımı da ilân şeklinde, s.44'de belirtildi. İktisadi İşletmemizin güçlenmesi Türk Masonluğuna aidatların dışında bir gelir sağlayarak, öğrenci yurdu, burslar gibi, toplum yararına projelerin geliştirilmesine olanak tanıyacak.

Kardeşçe selâm ve sevgilerimle,

Celil LAYİKTEZ

BÜYÜK ÜSTAD MESAJI

DOKSANINCI YIL VE SONRASI

I- NEDEN DOKSANINCI YIL ?

Büyük Locamız bu yıl Türk Milli Masonluğunun kuruluşunun Doksanıncı yılını kutlamaktadır.

Bilindiği gibi 18 ve 19. Yüzyıllarda Osmanlı Ülkesinin çeşitli yörelerinde Mason Locaları çalışmakta idi. Ancak bunlar arasında organik bir bağ yoktu ve bunlar yabancı Büyük Localara bağlı idiler. Bunlar özellikle İngiltere, Fransa, İtalya, Belçika ve İspanya Büyük Locaları idi. Hatta İngiltere Büyük Locasının Türkiyede bir Bölge Büyük Locası kurduğu ve büyük elçisini Bölge Büyük Üstadı olarak atadığını görmektediriz. 1861 Yılında ilk Türkiye Yüksek Şurası kurulmuş fakat bunun da ömrü uzun olmamıştır. İstibdat devrinde sıkı sıkı takip edilen Localar 2. Meşrutiyetin getirmiş olduğu özgürlük havası içinde daha serbestçe çalışmaya başlamışlar ve örgütlenme çarelerini aramışlardır.

1909 yılında önce Osmanlı Yüksek Şurası tekrar canlandırılmış ve 3 Mart günü yeteri kadar Kardeşin 33. dereceye ikaflarından sonra Şuranın kurulmuş olduğu kabul edilmektedir.

Yüksek Şura kurulur kurulmaz, bir Büyük Locanın da kurulması gerçeği kabul edilerek 13 Temmuz 1909 tarihli toplantıda "Meşrik-i Âzâmı Osmanî" nin kurulması kararlaştırılmış ve 1 Ağustos 1909 pazar günü de bu Meşrik'in ilk genel kurul toplantısı ve seçimi yapılmış, Üstadı Âzâmlığa Mehmet Talat Sai Kardeş getirilmiştir . Seçim tarihinde Meclisi Mebusan Reisi olan Büyük Üstad bilahare Sadrazam Talat Paşa olarak tarihe geçmiştir.

Şu halde Ulusal Türk Masonluğunun kuruluş olarak 1 Ağustos 1909 tarihini kâbul etmemiz gerekir. Bu evrim, her ülkede aynı şekilde cereyan etmiş değildir. Örneğin 1987 yılında zamanın Büyük Üstadı En Muhterem Cavit Yenicioğlu Kardeşin Başkanlığında kalabalık bir heyet olarak Alman Masonluğunun kuruluşunun 250.Yılı Kutlamalarına katılmıştık. Ama Almanlar bu tarihi, 1737 yılında Hamburg'da kurulmuş ve halen mevcut ilk Locayı "Absalon zu den drei Nessel" Locasının hareket noktası olarak kabul etmişler ve Alman Masonluğunun kuruluşunu böyle kesin bir tarihe bağlayabilmişlerdir.

Bizler bu olanaktan yoksun bulunduğumuza göre Türk Masonluğunun başlangıcı olarak 1909 yılını kabul etmemiz isabetlidir ve bunu kıvançla kutlamaktayız.

Bu kuruluşta iki olayı vurgulamakta fayda vardır. Bunlardan birincisi geleneksel Masonluğa göre bir Büyük Loca Localar tarafından meydana getirildiği halde burada Büyük Locanın, Yüksek Şura tarafından kurulmuş olduğu vakıasıdır.. Bu olay ileride Türk Masonluğu açısından sakıncalı olmuştur. Buna karşın Büyük Locanın kuruluşuna katılan localar arasında Mısır menşeli Resne ve Uhuvvet-i Osmaniye Localarının bulunmasıdır ki, o tarihte tanınmış ve muntazam olan bu Localar ileride Türkiye Büyük Locasının intizama kavuşmasında önemli bir rol oynayacaklardır.

Bu yazı Mason tarihimizi özetleyen bir yazı değildir. Sadece Doksanıncı Yıl kutlamalarının nedenlerini ve önemini belirtmeye çalışan bir açıklama olduğundan tarihi ayrıntılara girmeden önemli noktaları belirtmek isterim.

Yüksek Şura ile 1909 yılında bir konkordato imza etmiş bulunan Meşrik-i Âzâm, Cumhuriyetin ilanı ile birlikte ismini de değiştirmiş Türk Meşriki veya Türkiye Büyük Mahfil ismini almış ve 193 5 yılına kadar çalışmalarına devam etmiştir. 193 5 yılında nedenleri bugün dahi tartışılan bir olay karşısında Büyük Meşrik ve ona bağlı Localar uyku yolunu seçmişlerdir. Ancak Yüksek Şura çalışmalarına devam etmiş ve kendi himayesi altında İdeal, Kültür, Ülkü Localarının çalışmalarına olanak sağlamıştır. Bu arada Büyük Meşrik'in yasal kuruluşu olan Türk Yükseltme Cemiyeti de fesh edilmeden faaliyetini fiilen durdurmuştur.

1948 yılında o zamanki Hakim Büyük Amir Mim Kemal Öke Kardeşin teşebbüsü ve demokratik yaşamın icabı yeni kabul edilen yasaların tanındığı olanaklar sayesinde Masonluk tekrar faaliyete geçmiş ve yeni bir Mason cemiyeti kurulmuştur. Türk Mason Derneği adı ile kurulan bu dernek Yüksek Şuranın kurduğu dernek olup uykuda bulunan Türk Yükseltme Cemiyeti ile bir ilgisi yoktur. Bu kuruluş içinde 1909 yılına ait hatalar tekrarlanmış, mavi localar Yüksek Şuranın verdiği beratlarla kurulmuş ve Yüksek Şuranın himayesinde ve ona bağlı bir Büyük Mahfil meydana getirilmiştir.

Dünya Masonluğu özellikle Anglo-Sakson Masonluğu ile olan ilişkilerinin kurulamaması, bazı tepkilere neden olmuş ve sonuç olarak 1955-1956 olayları diye tanımlayacağımız olaylardan sonra bağımsız ve ilk üç derecenin yegane hakim ve nazımı olan Türkiye Büyük Locası kurulabilmiştir

Bu arada İstanbul ,Ankara ve İzmir'de bulunan binalarımızın yargı yolu ile geri alınabilmesi için Türk Yükseltme Cemiyeti tekrar canlandırılmış, binalar geri alınmış ,bunun neticesinde fiilen Büyük Loca Türk Yükseltme Cemiyeti,Yüksek Şura Türk Mason Derneği isimleri altında çalışmalarına devam etmişlerdir.

İntizam sorunları bununla da halledilemediği için 1965 yılında Türkiye Büyük Locası İskoçya Büyük Locası tarafından tanzim edilmiş, bunun üzerine Türk Masonluğunda bilinen parçalanma olmuş ise de Türkiye Büyük Locası muntazam Büyük Localar arasında hakettiği yeri almış ve bugünkü durumuna gelmiştir.

Bu arada Dernek Tüzüğünde yapılan bir değişikle Türk Yükseltme Cemiyeti yerine " HÜR ve KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASI DERNEĞİ" ismi benimsenmiştir.

Burada mevcut bir tartışmaya değinmek isterim. Bir görüşe göre bugünkü Büyük Locamız 1909 yılında kurulan Meşrik-i Azamın devamı değildir:

1935-1948, 1948-1956 dönemleri bu devamlılığı ortadan kaldırmıştır. Ayrıca 1965 teki tanzim töreni de yeni bir kuruluşun belirtisidir.

Bu görüşe katılmadığımı ifade etmek isterim. 1965 yılında tanzim edilen mevcut bir Büyük Locadır, yeni kurulan bir Büyük Loca değildir. Ayrıca yasal olarak mevcut Derneğimiz Türk Yükseltme Cemiyetinin devamıdır. Ve bilhassa intizam 1909 yılındaki kuruluşa katılan Resne ve Uhuvvet-i Osmaniye Locaları sayesinde olmuştur. Şu halde 80.Yılı kutladığımız gibi 90. Yılı kutluyoruz ve 100. yılın hazırlıklarını yapmalıyız. Örgütün devamlılığı konusundaki tartışmalar ne olursa olsun şu halde Türk Milli Masonluğunun kuruluşunun 90. yılı olmak itibarıyla de bu etkinliklerimiz son derece anlamlı ve önemlidir.

II- SONRASI

Bu suretle benimsediğimiz 90. yılı çeşitli etkinliklerle kutlamamız doğaldır. Ancak, bu bayram sevinci içinde ileriye doğru görevlerimizden de uzaklaşmamamız gerekir. Bu görevler kendimize karşıdır, dışımıza karşıdır. Bu vesile ile bu husustaki görüşlerimizi belirtmek isterim.

A- Masonluğumuzun Kendisine Karşı Görevleri

1965 yılı Türk Masonluğu için önemli bir yıldır. Çünkü muntazam masonlukla ilişkiye girebilme kapısı açılmış ve bu sayede Büyük Locamız dış ilişkilerinde büyük bir sıçrama yapmış, içeride de Loca adedini 150'nin üzerine çıkarmış, İstanbul, Ankara, İzmir dışında Bursa, Adana, Bodrum, Marmaris, Eskişehir gibi kentlerde Localar kurabilmiştir.

Ancak intizamın gereklerinin muayyen olduğu ve onların dışında her Büyük Locanın egemen olduğu gözden kaçırılmış, İskoçya Büyük Locasının ritüeli benimsenmiş ve York Ritinin bir ritüeli olması itibarıyla bize uymayacağı da düşünülmüş zaman zaman değiştirilerek çelişkili bir ritüel haline sokulmuştur. Ritüellerin sadece bir ritin törenlerini düzenleyen bir belge olduğu düşünülmemiş ve hangi ritte çalışıyorsunuz sorusuna da cevap verilememiş ve neticede

bu soruları geçiştirebilmek için Türk Riti cevabı verilmek istenmiştir. Etrafımda gittikçe neden Türk Riti olmasın sorusu ile karşılaşınca, bu konuya açıklık getirmek istemem doğaldır. Aslında, ilk bakışta düşünce doğrudur. Mademki Türkiye Büyük Locası'ya niye Türk Riti olmasın? Makroda bir Türk Ritinin kurulması pekala mümkündür. Ancak benden istenildiği gibi "dedim, oldu" demekle bir rit kurulamayacağı gibi bir Türk Ritinin kurulmasının herhangi bir ritin benimsenmesinden çok daha zor olacağını da vurgulamak isterim. Bunun için mevcut Ritlerin derinleştirilmesi, iyice öğrenilmesi, karşılaştırılması ve ondan sonra gerekli seçim yapılarak Türk Ritinin temelleri atılmalıdır.

Aslında bence başlangıçta yanlış bir seçim yapılmıştır. Daha doğrusu seçim yapıldığı zannedilerek gerçek sorun halledilmemiştir.

Çeşitli Ritler bir yana Dünya Masonluğunda iki tarzın ,iki sistemin mevcut olduğu görülmektedir. Bunlar arasında bir seçim yapılması da biz masonlara düşmektedir.

Bunlardan birincisi, İngiliz (Anglo-Sakson) sistemidir. Bu sistemin temeli sözlü olmasındadır. Bunda yazılı ritüel yoktur. Törenlerin tamamı ezbere yapılır ve aslında tören görkemli bir tiyatro temsiline benzer şekilde cereyan eder. Bu sistemde Locada, herhangi bir fikir tartışması yapılmaz, herhangi bir konferans verilmez, araştırma meydana getirilmez. Bu tarzda benimsenen fikir, Locada ahengin egemen olması gerektiği fikridir. Herhangi bir tartışmanın bu ahengi bozacağı kabul edilir.

Tören daha ziyade bir ayin şeklinde cereyan eder ve yine ahengin bozulmaması için seçimlerde de birden fazla adayın bulunması benimsenmez. Araştırmalar sadece araştırma localarında yapılır. (Jean-Pierre BAYARD, SYMBOLISME MAÇONNIQUE TRADITIONNEL , II-s 360 -361 ; Daniel Béresniak, Le Grand Oeuvre de la FRANC- MAÇONNERIE, s. 133)

İkinci tarz Kontinental, Kıta Avrupası masonluğundaki tarzdır. Bunda Locada fikri çalışma esastır. Fikir tartışmasında gerçeğin meydana çıkacağı, ama masonik hoşgörü karşısında ahengin asla bozulmayacağı kabul edilir. Kardeşler locaya bir temsili seyretmek için değil bilgilerini artırmak için gelirler.

Bu iki tarz arasındaki seçimin intizamla hiçbir ilgisi yoktur. Ama Rit seçiminin bununla yakın ilgisi vardır. Örneğin, çeşitli Ritleri uygulayan obediyanlarda, İngilizlere ait Emulation Ritinde konferans verilmediği halde İskoç Ritinde bunun tam aksi yapılır.

1965 yılında biz, öteden beri gelen geleneğimizi bozmadık. Localarımızda hür düşünce ve bundan doğan tartışma egemen oldu ve olmaya devam edecektir. Ama İngiliz tarzına uyan bir ritüeli benimsedik. Mason geleneğinde yasa ve geleneklerin koruyucusu olan hatibi şeklen değilse de fiilen kaldırdık. Oysa ki İngiliz tarzında tartışma olmayınca hatibin kanuni mütalaasına da ihtiyaç bulunmaması tabidir. Ondan dolayı tekriste haricilere sual so-

rulmasını kaldırdık. Yine tekris ve derece yükselmelerinde hatibin konuşmalarını standartlaştırdık, yeni bir eser yaratmasına engel olduk. Çünkü temsil edilen piyeste rollerde değişiklik yapılmaz. Bu misalleri çoğaltmamız mümkündür.

Bu nedenlerle ,bizim bu konuları acele etmeden büyük bir dikkatle araştırmamız, incelememiz ve ileriye doğru çalışmalarımızın şeklini tayin etmemiz gerekir. Birinci görevimiz budur.

Masonlukta çeşitlilik ,fikirlerin çarpışması bizi locaya daha fazla bağlar . Çünkü monoton, yeknesak bir masonluk bünyemize uymamaktadır.

Yine intizam kuralları ile Anglo Sakson tarzını karıştırmamız ve onlara kendimizi uydurma zorunluluğunda hissetmemiz yüzünden masonik protokolü bir hedef haline getirdik. Masonik protokol elbetteki vardır ve olacaktır ve gereklidir. Ancak törensel bir masonluktaki protokolün önemi ile bizdeki yeri tamamen farklıdır. Bizde protokol amaç değil araçtır. Oysa ki yıllar geçtikçe protokol düzenlenirken bunun da ağırlaştırılması yoluna gidilmiş haklarla mükellefiyetler karıştırılmış ve anlaşılması zor durumlara gelinmiştir. Örneğin, bir çırağın kuzey sütunundan başka yerde oturması mason geleneklerine aykırıdır. Buna kimse itiraz edemez.

Ama bir Büyük Görevlinin herhangi bir nedenle bir sütunda Kardeşleriyle oturamayacağını kabulünü de benimsememiz mümkün değildir. Protokol bu görevlilere bir hak tanımıdır. Bunu kullanmak istememesi hür masonun hakkıdır'. Muntazam Masonluğun kuruluş yıllarında aktif görev almış bir Kardeşiniz sıfatıyla, burada ilk iki büyük Üstadımızı anmamam mümkün değildir. En Muhterem Hayrullah Örs ve Nafiz Ekemen Kardeşlerimiz kendi localarında sütunda oturdular. Bunun sembolik manası şu idi. Masonlukta herhangi bir göreve seçilebilmek veya herhangi bir dereceye yükselebilmek için muntazam bir locanın üyesi olmak şarttır. Bu bakımdan kendi locasında tesviyede eşit oldukları için sütunda oturdular. Bazı localarımızda önceki Üstadı Muhteremler sütunda oturdular, bazılarında doğuda. Bu çözüm tarzlarından herhangi biri Hür Locanın ve Hür Masonun seçimine kalmıştır. Protokolü özgürlüğü kısıtlayan bir kural olarak benimsememiz bu özgürlüğe ters düştüğü gibi, yanlış anlamalara da, neden olmaktadır. Örneğin Büyük Kurulda her büyük görevlinin eşit tek oyu bulunduğu ve görevin isminin sırf protokoldeki yerin tayini bakımından önem arzettiği halde burada yapılan herhangi bir değişikliğin hissi olarak bir rütbe tenzili olarak kabul edilmesi gibi.

Aslında masonlukta görevler geçicidir ve görev bittikten sonra sütuna dönülmesi esastır. Eski görevlilere tanınan protokol öncelikleri de sadece eski hizmetlere karşı bir saygının ifadesinden ibarettir.

Burada biraz da masonik etiketten bahsetmemiz uygun olur. Unutmayalım ki ,birinci derece ritüelinde de ifade edildiği gibi bizde sevgi ve samimiyet esas-

tır. Osmanlı etiketi samimi değildir. Bu itibarla geleneklerimize uygun olarak mabedin mehabbetini ihlal etmemek için ayak üstüne ayak atmıyorsak da, Hür masonun ifade özgürlüğünü de kısıtlamamız ve Osmanlı bürokrasisinin formüllerini benimsemememiz de doğaldır. Bu nedenledir ki Kral Süleyman'ın tebası olmayan Hür Masonun ifade özgürlüğüne getirilen kısıtlamalar kaldırılmıştır. Unutmayalım ki, bu yaklaşımın etkisi altında üstad sözcüğünü Kardeş yerine kullanmayı alışkanlık haline getirmemiz de asla isabet yoktur.

Burada sonuç olarak diyebiliriz ki bünyemize uyan Masonluğun gereklerini yerine getirebilecek çalışma ve düzenlemeleri yapmak hedefimizdir ve bunu başaracağımızdan da eminim.

B- Masonluğumuzun Harice Karsı Görevleri

Herşeyden önce bütün Kardeşlerimizi özledikleri bir konuyu ele almak zorunluluğundayız. Bu da ülkemizde Masonluğun tanıtımına yardımcı olmaktır. Bugün bütün dünyada masonluğun kuralları düşünceleri, işaretleri, sembolleri sır olmaktan çıkmıştır. Tek sırrımız Locada Iconuştuklarımız ve tekrisin sihidridir.

Ülkemizde bu hususta bilimsel yayınlar bulunamadığı için masonluk gerçek imajını anlatamamaktadır. Bu bakımdan herhangi bir polemige girmeden masonluğun anlatılması ve hakkındaki yanlış düşüncelerin çürütülmesi gerekir.

Bunun için bir sergi ve yayınlar hazırlanmakta ve 90. yıl etkinliklerinden yararlanmak suretiyle kamuoyundaki imajımızın netleştirilmesine çalışılmaktadır.

Bunun yanında, Masonluk ve Masonlar Amerikan Masonluğundan da ilham alarak kamuya dönük hayır işlerine yönelmelidirler. İzmirdeki SEV VAKFI bunun tipik bir örneğidir. Bu esere her mason karınca karınca mevcut olanakları ile katılmalı ve tamamlanmasına yardımcı olmalıdır. Mason karşıtlarına verilebilecek en güzel cevap budur. Bundan sonra da eğitim, sağlık v.s gibi konularda yeni yeni girişimlerde bulunulmalı, iyiye olan meylimiz ve bağlılığımız kanıtlanmalıdır.

Aktif politikaya girmemekle beraber Türkiye'yi aydınlığa götürecek olan laikliğe ve Atatürk ilkelerine olan bağlılığımız da her zaman teyit edilmelidir.

Genel olarak diyebiliriz ki içeride sevgi, dışarıda sevgi ile çalışarak Türk Masonluğu daha ileriye gidecek ve insanlık mabedinin inşasına yardımcı olacaktır. Dilerim böyle olsun.

SAHİR TALÂT AKEV

Büyük Üstat

---

90. YIL ETKİNLİKLERİ

Türk Masonluğunun 90. Yıldönümü bizim için büyük önem taşıyor. 90, kuşkusuz 100 gibi yuvarlak bir sayı değil. Masonluğumuzun 50. yıldönümünde kayda değer etkinlikler düzenlendiğine ilişkin elimizde herhangi bir bilgi yok. Yani ilk kez Türk Masonluğunun bir yıldönümü çeşitli etkinliklerle kutlanacak. Şu sıralar, İstanbul, Ankara ve İzmir'de komiteler harıl harıl çalışıyor ve Mayıs ayında başlatacağımız 90. Yıl etkinliklerine her Vadi, her Loca elinden geldiğince katkıda bulunmaya çalışıyor.

Türk Masonluğu bugüne dek kabuğunun içine çekilip, sessiz sedasız İnsanlık Mabedi inşaatı ile uğraşmıştı. Harici âlemde kendisine yönelik saldırılara kulağını tıkamış, hiç hak etmediği suçlamalar karşısında sessizliğini koruyup ham taşı yontmayı sürdürmüştü. Geçen yaz başında ,Bü. Üs. En Muh. Sahir Talât Akev'in yaktığı yeşil ışık ve Bü. Gö. Ku.'nun kararı ile Masonluğumuzun 90. Yıldönümünde, tüm Kardeşlerimiz kenetlenip, kendimizi, bize yakışır biçimde dış âleme tanıtmak üzere üzere yola koyulduk.

Masonluğumuz kurulduğu günden bu yana tanıtım konusunda herhangi bir deneyime sahip olmadığı için, harekete geçmek kolay olmadı. Önce halkla ilişkiler uzmanı Kardeşlerimiz, bir strateji taslağı hazırladılar. Bü. Gö. Ku., onların önerileri arasından bir dizi projeyi benimsedi ve harekete geçildi.

Mayıs ayı içinde, yıl sonuna dek sürecek, belki de gelecek yıla sarkacak etkinlikler dizisi başlıyor. Büyük Üstadımızın medyanın önde gelen temsilcilerine vereceği tanışma daveti ile, etkinliklerimiz, ilk kez kamuoyuna duyurulacak.

Programdaki ilk faaliyet, 90. Yıl Sergisi. Mayıs ayı başında Aya İrini'de açılacak serginin, daha sonra, Vadi ve şubelerimizde belirlenecek uygun mekânlarda dolaştırılması planlanıyor. Serginin tamamlayıcı ögesi olarak 18 dakika süren bir de multivizyon gösterisi düşünüldü. Konunun uzmanı bir firmaya profesyonelce hazırlatılan bu multivizyon gösterisi, ilerki yıllarda uygun bulunacak ortamlarda tekrarlanabileceği gibi, Masonluğumuzun 100. Yıldönümü etkinliğinde de kullanılabilecek.

90. Yıldönümü kapsamında hariçte satılacak iki kitap hazırlanıyor: Tamer Ayan Kardeşimizin kaleme aldığı "100 Soruda Masonluk" ve Celil Layıktez Kardeşimizin tamamlayıp yayın aşamasına getirdiği "Türk Mason Tarihi". Bu eserlerin yayınlanmasıyla, özellikle eksikliğini çektiğimiz, aramıza almaya hazırlandığımız haricilere okumaları için verebileceğimiz iki önemli kaynak kitaba da kavuşmuş olacağız. Kitapların yanı sıra, sergi salonlarında ve diğer etkinliklerde haricilere dağıtılabilecek Masonluğu tanıtıcı küçük, resimli broşürlerin hazırlıkları da tamamlandı. Bir yandan da dış obediyanların yayınlarında Türk

Masonluğu'nun bu önemli yıldönümünün yer alması amacıyla, Türk Masonluğu ve ünlü Türk Masonlarını tanıtan makale ve fotoğraflar beş dile çevrilerek ilışkimiz bulunan tüm Büyük Localara gönderilecek.

Önümüzdeki sonbaharda, İstanbul'da düzenlenecek Avrupa Büyük Sekreterler Konferansı ile aynı tarihlerde "Mason Sanatçılar Sergisi" başlıklı bir sergi açılıyor. Eserleri devlet müzelerini süsleyen, bir bölümü Ebedi Maşrıık'a intikal etmiş sanatçı Kardeşlerimizin resim ve heykelleri, merkez binamızın zemin katındaki çok amaçlı salonda sergilenecek. Bu sergi de halka açık olacak. Tüm hazırlık çalışmaları Dostluk Muh. L. tarafından sürdürölen "Mason Sanatçılar Sergisi"nin, 1999 yılında İstanbul'un sanat etkinlikleri takviminde ses getiren bir etkinlik olacağını umuyoruz.

6-7 Kasım günlerinde Maslak'taki Darüşşafaka tesislerinde "90. Yıl Şöleni'miz var. Bu şölenin, bugüne dek düzenlenmiş en büyük ve en görkemli Masonik etkinlik olarak kutlanması için çok sayıda Hemşire ve Kardeşimiz yoğun bir tempo içinde çalışmalarını sürdürüyorlar. Şölen, 6 kasım akşamüstü başlayacak. Tüm Locaların, sancakları, Üs. Muh.'lerinin başkanlığında, Hemşirelerimizle birlikte onar kişilik heyetlerle katılacakları törende özel bir ritüel uygulanacak. Törende Kardeşlerimiz ve Hemşirelerimizden oluşacak küçük bir orkestra ve koro canlı Masonik müzik icra edecek. Sınırlı ve kontrollu bir biçimde dışa açık olması planlanan etkinlik, baştan sona profesyonel video kameralarla görüntölenecek ve hazırlanacak kaset daha sonra iktisadi İşletme aracılığıyla Kardeşlerimize sunulacağı gibi, ilk kez profesyonel bir ekip tarafından çekilmiş, kaliteli, bize ait Masonik görüntölere sahip olabileceğiz.

Ritüelik toplantının ardından, aynı tesislerin bir başka mekânında bir kokteyl prolonje düzenleniyor. Organizasyon komitesi, bu yemek sırasında ilginç sürprizler düşünüyor. Ertesi gün, öğleden önce yine Darüşşafaka tesislerinde bir brunch hazırlanıyor. Burada Beyaz Eldiven Derneğ-i mensubu Hemşirelerimiz evsahipliğ-i yapacak ve bütün Vadilerdeki bursiyer öğrencilerimiz de bu brunch'da konuğumuz olacak. Öğleden sonra, brunch'ın hemen ardından yine aynı tesislerde bir orkestra konseri var. Türk ve yabancı Mason bestecilerin eserlerinden oluşacak bir repertuvarı oluşturma çalışmaları halen devam ediyor.

Büyük Loca'nın planladığı kutlama etkinlikleri arasında İsmail İşmen Kardeşimiz tarafından hazırlanan bir pul serisi, hazırlıkları Ülkü Muh. L. tarafından üstlenilen bir 90. Yıl Madalyası, bir Mason besteciler CD'si, yıllar önce merhum Orhan Tanrıkuu Kardeşimizin Türkçeleştirerek plak haline getirdiğ-i Masonik eserlerin Anadolu Muh. L. tarafından elden geçirilip yeniden bastırılacak CD'si ve bu yazı kaleme alındığı sırada sonuçları henüz belli olmamış 90. Yıl Logosu Yarışması var. 1999, Masonluğ-un kamuoyunun gündeminden düşmeyeceğ-i bir yıl olacak. Etkinliklerimizin kamuoyuna en iyi şekilde duyurulması için hazırlıklar tamamlanma aşamasında. Medya ile ilışkilerin sağlıklı biçimde sürdürölmesi konusunda da çalışmalar devam ediyor.

Bütün bu etkinliklerin Büyük Locamız bütçesi üzerindeki ağır yükünü hafifletmek için sponsor bulma konusunda hepimizin üzerine önemli bir görev düşüyor. Kardeşlerimizin bu büyük proje için bağışları bekleniyor. Ayrıca, ilgilenen firmaların 90. Yıl Şöleni'nde, tesislerin lobisinde bağış karşılığı stand açabilmeleri için hazırlıklar devam ediyor.

Masonluğun dış dünyaya tanıtım çalışmaları 90. yıldönümümüzden sonra da devam edecek. Komiteler, daha da takviye edilerek faaliyetlerini sürdürecekler. Asıl hedefimiz, Türk Masonluğunun 100. Yıldönümü. Kuşkusuz, Kardeşlerimiz on yıl sonraki bu etkinlikleri çok daha önceden planlayacak, dış obediyanslardaki benzer şölenlerden aşağı kalmayacak denli görkemli biçimde gerçekleştirecekler.

BÜYÜK LOCA KİTAPLIĞI'NA GELEN YENİ KİTAPLAR:

- İlk Türk Masonları ve Sultan Murat V.	Semih S. TEZCAN - İsmail İŞMEN
- Düşüncelerile Yaşayan Atatürk.	İsmet Zeki EYÜBOĞLU
- İlkelerde Din.	Edward of PRITCHARD-EVANS
- Sigmund Freud'un Misyonu.	Erich FROMN
- Mitras. Gizlerin Kökeni.	David ULANSEY
- Günümüzde Bilimsel Görüntüleriyle Rastlantı.	Emile NOEL
- Tekinalp Bir Türk Yurtseveri (1883-1961)	Jacob M. LANDAU
- Sanattan Güncel Yaşama.	Nazan İPŞİROĞLU
- Illustrations of Masonry.	
- The Secretery's Book.	Arthur R. HERRMANN
- Guide and Hints For The Secretery of a Masonic Lodge.	E.H.L.
- The Modern Craftsman	W. C. R. ASHBY
- The Pocket History of Freemasonry.	Fred PICK - Norman G. KNIGHT
- Emulation-Working Explained.	Herbert F. INMAN
- The Genesis of Freemasonry.	Duglas KNOP - G. P. JONES

TÜRK MASONLUĞU 90. YILINDA

Ahmet KURTARAN

1999 yılının, 1909 da kurulan Türk Masonluğunun 90. yılı olmasının yanı sıra, Dünya İnsanlığının 2000 lere ulaşacağı son basamaktır.

Yeni milenium; basit bir rakamsal bütünlüğe ulaşmak değil, kâinatın yeni bir tekâmül programına alınacağı ve fikri-fiili pekçok evrimlere ulaşmış insanlığın, fiziki ve ruhi pekçok negatif etkenlerle de yoğun bir biçimde karşılaşacağı bir dönemin başlangıcını oluşturmaktadır. Bu seleksiyon programı, pozitif ve negatiflerin bir meydan savaşıdır. Dönün, dünlere bakın, bugünkü mahşeri hissedin...

Bu sebeple masonluk ve Masonların en yeni "Bilgi Çağındaki" yükümlülükleri dünlerden daha büyüktür, zaman çok sınırlı, kaydedilen vakit insanlığın aleyhinedir.

90. yılına ulaşan Türk Masonluğu da, bu mesuliyet bilinci ile, yaptıkları ile yapamadıklarının ciddi bir muhasebesini gözden geçirmek durumundadır.

Kutlamalar, törenler sadece simgeseldir, 90. yıl vesilesi ile bir reorganizasyon, bir olgunlaştırma, hedeflerin yeniden belirlenmesi; dahili ve harici alemde özlemini duyduğumuz pekçok güzellikleri beraberinde getirebilir. Akl-ı Seli-mimiz dün olduğu gibi bugün de rehberimizdir.

Masonlar insanlığın Tanrı Bilinci ile tekamüle alındığı 6000 yıllık bu programda, ilk günden beri görevli kılınmış kişilerdir. Loca sancaklarımıza bakınız, locamızın kuruluş tarihi bu tekamül programının başlangıcına göre tarihlendirilmiştir. İşte o sebeple 2000 bu rakamın son hanesi veya herşeyi ile yeni başlayan bir kainat boyutunun ilk hamlesidir.

Konunun felsefi boyutundan, içinde bulunduğumuz duruma gelince, vaktimiz gerçekten çok sınırlıdır.

90. yıl kutlamalarımızın son halkasını, 6-7 Kasım 1999 Cumartesi - Pazar İstanbul - Darrüşşafaka tesislerinde yapacağımız "90. yıl şöleni" teşkil ediyor.

Bu programın ilk gününde, Hemşirelerimizle katılacağımız ve her locamızın sancağı altında, Üstadı Muhteremleri, Doğuyu ve Kardeşleri ile temsil eden ritüelik bir "Tenue Blanche" toplantısında buluşuyoruz. Burada bazı ilkleri hep birlikte yaşamak istiyoruz. Smoking - Koyu Renk giysili bu törende, 4000 rakamına ulaşmak, hatta aşmak arzusundayız.

Gece gene ritüelik bir Agap ve "Kokteyl Prolonje" ile ve Büyük Orkestra eşliğinde, dans ve nostalginin yaşanacağı bir beraberlikle sona eriyor.

Ertesi gün; "Brunch'ın" ev sahipliğini ise hemşirelerimiz yapıyor. Bu toplantıda önemli konuklarımız var; büyük locamızın şemsiyesi altında okutmakta olduğumuz bursiyerlerimiz. Yani mevcut 4000 sayımıza ek bir 500 kişi daha yarınlara Türkiye'sinde bizlerin katkıları olduğunu hissedebileceğimiz yeni bir nesil. Onların bu topluma, bu kültüre entegre edilebilmesi için, sadece aylık ödemelerimizin yeterli olmayacağı hepinizce malum, pekçok locada hemşirelerimiz, daha dünlerde bu gerçeği görerek kolları sıvamışlar bile.

Pazarın devamında, topluca aynı mekanın yanında, bu kez klasik konser dinlemeye geçiyoruz. Osman İşmen Kardeşin "Ney Konçertosu" Dünya prömiyeri ile, Selman Ada Kardeşin "Mavi Nokta" isimli poetik operası senfoni orkestra ve korusu tarafından seslendiriliyor.

Sonrasında sulh ve sükun içinde dağılacğız. Dış alemin o gürültülü ve sorunlarla dolu ortamına dönerek...

Bu programın başarıya ulaşması tüm loca yönetimlerimizin ve fert olarak kardeş ve hemşirelerimizin bu olaya inançlarına bağlı. Dünya yıllardır bunları yapıyor, biz niye yapamayalım? Daha mükemmellerini bizden sonra gelecekle rin yapabilmesi için, herşeyin bir ilki olmalı, bu kapsamda bir araya hiç gelmedik, 90 yıldır.

Dileriz herşey hayal ettiğimiz gibi olur, kardeşlik sevgisi dört bir yana yayılır.

GÜRKAN AKTOLUĞ'UN DERLEDİKLERİ

- Bir gerçeğin kanıtı gerçeğin kendisidir.

RALPH WALDO EMERSON

- Bilgelik bir kitapsa, bu kitabın ilk bölümü dürüstlüktür.

THOMAS JEFFERSON

- Aptalın yüreği dilinde, akıllının dili ise yüreğindedir.

BENJAMİN FRANKLİN

- Düşlerinize sahip çıkın, çünkü düşleriniz, içinizdeki hiç büyümeyen çocuktur, ilerideki başarılarınızın ise taslağıdır.

NAPOLEON HILL

- Üstlendiğiniz her işte başarı şansınız kendinize olan inancınızla doğru orantılıdır.

ROBERT COLLIER

- Denemek yeter, başarılı ya da başarısız olmak önemli değildir.

ROBERT THIBODEAU

TÜRK MASONLUĞUNUN ÖZET TARİHİ

Celil LAYİKTEZ

Masonluğun en büyük amacı, üyelerini Bilim, Akıl, Bilgelik ile yetiştirerek, onların aracılığı ile çevreye ilkelerini duyurabilmek ve olanağı oranında insanları, çağdaş uygarlığa yöneltebilmektir. Bu yolda çalışırken, hiçbir dinsel ve siyasal tartışma yapılmaz. Masonluk, toplumsal ve ahlâksal bir dernek olarak, her zaman barıştan yana olmuştur.

Türkiye Büyük Locası bu yıl 90. yılını kutlamaktadır, ancak bu kuruluştan önce de Masonluk Türkiye'de vardı ve ilk localar 1730'lu yıllarda kurulmuşlardı:

1. İlk Türk Masonlar:

Humbaracı Ahmet Paşa (1675-1742)(Comte de Bonneval), Lale Devrinde (1718 - 1730) ilk maatbaayı kuran (1727) İbrahim Müteferrika ile Yirmisekiz Mehmet Çelebizade Sait Paşa (sadrizam).

2.Vaka-i Hayriye:

I. Mahmud Yeniçeri ocaklarını 15-16 Haziran 1826'da kapatmış, Yeniçerilerin bağlı olduğu Bektaşiliği ve bir nevi Bektaşilik olarak gördüğü Masonluğu yasaklamış, Bektaşilerin varlıklarını Nakşibendî'lere devretmişti.

İngiltere sefiri İsmail Ferruh Efendi, 1796'da Londra'da tekris olmuş faal bir Masondu. İstanbul'a döndüğünde yalnız Türklerin devam edeceği bir Locanın çekirdeği olarak 1825 yılında bilim adamları, düşünür ve yazarları sinesinde toplayan *Beşiktaş Cem'iyet-i ilmiyyesi* adlı locayı kurmuştu. İsmail Ferruh'un Beşiktaş - Ortaköy arasındaki yalısında, haftada iki kez toplanılıyordu. O devrin tanınmış ediplerinden Beşiktaşlı Kethudâzâde, Fars edebiyatı mütehasısı şâir Fehim Efendi, Melek-Paşazâde Abdülkadir, Cıgala-Zâde Tâhir Bey 'ler gibi devrin edebiyat ve felsefeye meraklı kimseleri bu locaya girdiler. 1826 yılında loca kapatılmış, üyelerinin çoğunluğu sürgün edilmişlerdi.

3.Tanzimat Fermanı (1838)- Mustafa Reşit Paşa:

Mustafa Reşit Paşa Londra Büyük Elçiliği görevindeyken mason olmuş, ilerici fikirlerle İstanbul'a dönmüştü. Yönetim, vergilendirme, askerlik yükümlülükleri konularındaki sorunları Batılı çözümlere kavuşturacak bir dizi yenilik hakkında Abdülmecid'in onayını alarak, Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nu 3 Kasım 1839 günü, Topkapı Sarayı Gülhane Köşkü önünde yapılan büyük bir törenle ilân etti. Osmanlı tarihinin dönüm noktalarından Tanzimat'ı başlatan Hatt-ı Hü-

mayunla, Osmanlı İmparatorluğunda köhneleşmiş kurumlar yenilendi ve yönetim güçlendirildi; ilk defa Osmanlı uyrukları "millet" tanımında toplandı, adalet ve güvenlikte eşitlik sağlandı.

4.Kırım Harbi (1856):

Kırım Harbi zamanında Batılı güçlere verilen tâvizler ve Türkiye'ye gelen İngiliz, Fransız ve Piemonte'li (*) yabancı askerler nedeniyle, İmparatorlukta Masonluk tekrar çok hızlı bir gelişme gösterdi. 1856'dan itibaren İngiltere, Fransa, İtalya, İskoçya, İrlanda ve Almanya Büyük Localarından aldıkları beratlarla İstanbul, İzmir, Efes ve Beyrut'ta birçok loca, bu arada da, 1857 yılında, Fransa'ya bağlı ilk Türkiye Büyük Locası kuruldu. Abdülaziz'in tahta çıkmasından itibaren Masonik faaliyetlerde de bir hızlanma olmuştu. Diplomatik temaslar için yurt dışına çıkan ilk Padişah Abdülaziz oldu (1867). Bu gezisi Paris, Londra ve Viyana'yı kapsıyordu, Kraliçe Victoria'nın misafiri olmuştu, Fransız ve İngiliz mason devlet adamları ile görüşmüştü. 1869 yılında Abdülaziz'in yâveri Rauf Bey ve mabeyincisi Cemil Bey *L'Union d'Orient* Locasına kabul edilmişlerdi. Aynı locarın üyeleri arasında , polis nezareti müfettişlerinden Abdurrahman Hilmi Efendi, Sakız Valisi Mehmet Remzi Efendi, Kudüs eski Valisi İzzet Paşa, tümen kumandanı Ahmet Aziz Paşa, sadrazam İbrahim Ethem Paşa , Namık Kemal ile Şinasi'yi destekleyen Mısır Prensi Mustafa Fazıl Paşa, süvari albayı İsmail Hakkı Bey, yarbay Mehmet Ata Bey, Albay İbrahim Hilmi Bey, ticaret mahkemesi reisi dört hâkim: Ali Şevki Efendi, Ali Haydar Bey, Mustafa Sabri Bey, Ahmet Kâmil Efendi, 15'e yakın memur bu locada tekris olmuşlardı. Padişahın yakınlarının kendisinden habersiz bu işe giriştikleri düşünülemez. Abdülhamid'in üç kardeşi, Şehzade Murat, Kemalettin ve Nurettin Efendiler onun zamanında Mason olmuşlardı.

5.Yüksek Şûra'nın Kuruluşu (1861):

Osmanlı Devleti'nde Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti Yüksek Şurası'nın ilk kuruluş tarihi 1861'dir. O zamanki adı Kadîm ve Makbul İskoç Riti Şûra-ı Ali-i Osmani'dir. Kurucusu, Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu, Sadrazam Sait Halim Paşa'nın babası, Prens Abdülhalim Paşa'dır.

6.İstatistikler:

1870'li yıllarda, İstanbul, İzmir ve Selânik'te, beratlarını muhtelif ülkelerden almış toplam 49 loca faaldi. Bu locaların berat aldıkları ülkeler ve sayıları şöyleydi: Almanya'dan 3, İngiltere'den 11, İskoçya'dan 6, İspanya'dan 2, İrlanda'dan 1, İtalya'dan 15, Fransa'dan 7, Macaristan'dan 1 , Polonya'dan 1 , Yunanistan'dan 2.

(*) Piemonte: İtalya Birliğinden önce, Avusturya sınırında, Venediği de kapsayan Kuzey Doğu İtalyan Devleti.

7. İttihat ve Terraki Cemiyetinin kuruluşu:

Askeri Tıbbiye'de kurulan, sonradan İttihat ve Terraki adını alan İttihad-ı Osmanî Cemiyetinin kurucusu İbrahim Temo, İtalya'da Masonluk ve ona bağlı Karbonarizm cemiyetlerinin modelinde örgütlenmenin gereğine inanmıştı. Selânik'te, Macedonia Risorta Locasının Üstadı Muhterem Emanuel Karaso Efendi locasının kapılarını İttihatçılara açtı. Başta Talat Paşa, Mithat Şükrü (Bleda) ve Rahmi Beyler kabul edildiler, sonradan Manyâsı-zade Refik Bey ve Câvid Bey bunlara katıldılar ve locanın gizliliğinden faydalanılarak eylemlerini planlamaya başladılar.

8.Hareket Ordusu:

2.Meşrutiyet'e tepki olarak gelişen 31 Mart Vak'asından sonra, Hareket Ordusunu tertip edenlerin arasında Selânikli İttihatçılar ve Masonlar karşı harekâtı başlattılar. Gerici hareketi bastırmak üzere Rumeli'de Mahmut Şevket Paşa'nın kumandanlığında Hareket Ordusu'nun subay kadrosunun çok büyük kısmı Masondu. Ayaklanma bastırılmış, 27 Nisan 1909 günü Abdülhamid tahttan indirilmiş, parlamenter rejim kurtarılmıştı. İttihat ve Terakki iktidar oldu. Gericiler de, sonsuza dek Masonluğu düşman olarak bellediler.

9.İttihat ve Terraki İktidarında Dış İşleri:

I. Dünya Savaşına kadar geçen süre içinde İttihat ve Terakki iktidarı dış işlerinde Masonluğu yoğun olarak kullandı, Masonlardan oluşan diplomatik heyetler Avrupa'yı dolaşarak Masonluk bağlarını Osmanlı Politikası menfaatine kullandılar. Örneğin Masonik ilişkiler, Arnavutluk isyanı esnasında İtalyan birliklerinin isyancılardan yana olaylara karışmasını engelleyebildi, Fransa ve Macaristan'la sıkı dostluk bağları kuruldu.

10. Mason Şeyhülislâm Musa Kâzım Efendi'nin Meclis Kürsüsünden Yaptığı Konuşma

İttihatçı Musa Kâzım Efendi Masondu, hattâ Selânik'te Macedonia Risorta Locasının Üstadı Muhteremliğini yapmıştı. Meclis-ı Mebusanda Masonlukla suçlanan Musa Kâzım Efendi aşağıdaki konuşmayı yaparak büyük alkış topladı:

"Kıymetli Hazirun, şimdi konuşmamdan sonra, şayet aranızda;

- Her daim insanın ve insanlığın yardımında olacağına ve fakirlere yardım edeceğine,

- Hangi ahval ve şerait içinde olursa olsun; o kişiyi tıpkı kendi dilinden ve dinindenmiş gibi kabul ederek ona sevgi ve hürmet besleyeceğine,

- Kutsal aile varlığını ihmâl etmeyeceğine,

- Dünyada en büyük varlığın Allah'tan başka varlık olmadığına, - Bir gün vatan tehlikeye girerse, gözünü kırpmadan canını fedâ edeceğine,

Kur'an-ı Kerim'e el basmak suretiyle yemin eden var mı? Varsa lütfen ayağa kalk-sınlar kendilerini tanımak ve nurlanmak isterim".

11. Türkiye Büyük Locası'nın kuruluşu:

3 Mart 1909'da Yüksek Şura yeniden kuruldu, onu takiben de 1 Ağustos 1909 tarihinde Maşrık-ı Âzam-ı Osmanî adı ile Türkiye Büyük Locası kuruldu. İlk Büyük Üstat Talât Paşa seçildi. 1935'de kapandığı güne kadar Türkiye Büyük Locası Türkiye'nin bir çok kentinde, Suriye, Lübnan ve Mısır'da, toplam 66 locaya berat verdi. Alfabetik sırayla, Cumhuriyet sonrasında hudutlarımız içinde kalan ve Loca kurulan illerimiz: Adana, Ankara, Bursa, Elazığ, Gaziantep, İstanbul, İzmir, İzmit, Kadıköy(İstanbul), Karşıyaka (İzmir), Malatya, Manisa, Samsun, Sivas.

12. Masonların Kurduğu Hayır Cemiyetleri:

1935 öncesi Kızılay, Çocuk Esirgeme, Verem Savaş ve Cüzamla Savaş Dernekleri Localarımızın faaliyetleri ile kuruldu.

1955'de kardeşlerimiz Valdebağ Prevantorium Sanatorium Dostları Derneğini kurdular. Bu dernek tüzüğünde yaptığı değişikliklerle halen Yoksul Hasta Öğrenci Dostları Derneği adı ile faaliyetine devam etmektedir. Yakın tarihte bir yaşlılar evi, geriatrik hastane ve üniversite öğrencilerine burs programları başlatılmıştır.

13. Çocuk Esirgeme Kurumunun Kuruluşu:

1917 Mart ayında Necat Locası üyeleri "Himâye-i Etfal Cemiyeti" ni kurdular. Kurucu heyet: Avukat Celâl Derviş, Ahmet Emin Yalman, Mustafa Reşat Mimaroglu, Osman Tevfik, Servet Yesari, Kemal Derviş, İstanbul meb'usu Haralambidi, İzmir meb'usu Nesim Mazelyah, Sıhhiye Umum Müdürü Adnan Adıvar, Büyük Elçi Ahmet Muhtar, Avukat Mişel Noradunkyan ve Dr. Rasim Ferit. Sonradan başkanlığa Dahiliye Müsteşarı İsmail Canbolat, Reis Vekilliğine Servet Yesari getirildi. Mütareke döneminde Dr. Besim Ömer Paşa başkanlığa getirildi. İstiklâl Harbi esnasında cemiyet Ankara'da "Türkiye Himâye-i Etfal Cemiyeti" ünvanıyla ihya edildi. Bu ikinci ihyaen tesis teşebbüsü, Hariciye Vekili ve Necat Locası üyesi Ahmet Muhtar tarafından yapılmıştır.

14. Masonluğun 1935'de kapanması:

Nazi ve Komünist ideolojileri hedef alınarak "kökü dışarıda" derneklerin kapatılmasına dair yasa çıkmıştı. Masonluğa müracaat edip de red edildikten sonra Mason düşmanı kesilen Maliye Vekili Mahmut Esat (Bozkurt) ve C.H.Fırkası Umumi Kâtibi Recep Peker bu yasayı istismar ettiler. Ayrıca Halk Evlerinin artık Masonluğun işlevini yerine getirdikleri söyleniyordu, Spor kulüpleri ile Çocuk Esirgeme ve Kızılay'ın dışında, Türk Ocakları dahi dahil olmak üzere, tüm dernekler kapatılmıştı. Mason olan Dahiliye Vekili Şükrü Kaya kapanma-

nın daha doğru olacağını ifade etmiş ve Masonluk başkası tarafından kapatılmadan, kendi kendine uykuya girmiştir. Bu arada Yüksek Şûra ile 3 loca sükûnetle çalışmalarına devam etmişlerdir. Kapanma tarihinde T.B.M.M. Reisi ile 6 Bakan ve 60'tan fazla Milletvekili Mason idi.

15. Masonluğun yeniden faaliyete geçmesi (1948):

2.Dünya Savaşı sonrasında Türkiye Birleşmiş Milletlere katılmak istiyordu. Bu amaçla demokratik bir ülke imajını yaratmanın öğelerinden biri kapatılan derneklerin yeniden açılmasıydı. Bu bağlamda Masonluğun faal olması avantaj olacaktı. İnönü, özel doktoru Mim Kemal Öke (Büyük Üstat) vasıtasıyla Masonluğun yeniden açılmasını teşvik etti. İstanbul, İzmir ve Ankara'da ayrı ayrı uyanan Türk Masonluğu, II Üniteleri ile II Büyük Localarını kapsayan karışık bir dönemden geçtikten sonra 16 Aralık 1956 gününde Türkiye Büyük Locası yeniden kuruldu. Büyük Üstat, Başbakan Adnan Menderes'in müsteşarı Ahmet Salih Korur seçildi. Menderes döneminde parlâmento ve kabinede bir çok masonun bulunduğu görülüyor.

16. Türk Masonluğunun Dünya Masonluğuna entegre olması:

1965 yılında İskoçya Büyük Locasının Türkiye Büyük Locasını tahsis etmesinden sonra, Masonluğun geliştiği tüm dünya ülkeleri Türk Masonluğunun intizamını kabul ederek, eşitlik prensibiyle onu tanıdılar. Aynı yıl Yüksek Şûra'nın Büyük Loca'ya egemen olma çabaları nedeniyle doruğa çıkan hizipleşmelerin sonucunda Türk Masonluğundan küçük bir grup koparak ayrı bir Büyük Loca kurdu.

Günümüzde Türkiye Büyük Locası, 160 locası (İstanbul - Ankara İzmir - Adana - Antalya - Bodrum - Marmaris - Eskişehir) ve 12500 üyesi ile dünyaca saygınlık kazanmış, enternasyonal konularda fikrine müracaat edilen, güçlü bir Büyük Loca hüviyetindedir.

17.Ünlü Türk Masonlar:

(Hayrullah Örs & Suha Umur: Bazı Meşhur Masonlar, 1996; 2. Baskı)

DEVLET ADAMLARI VE POLİTİKACILAR

5. Murad (1840-1904)	33. Osmanlı Padişahı
Şehzade Kemaleddin Efendi (1847-1905)	5. Murad'ın kardeşi
Şehzade Nureddin Efendi (1851-1885)	5. Murad'ın kardeşi
Ahmed Seyid	5. Murad'ın Başmabeyincisi
Koca Mustafa Reşit Paşa (1800-1858)	Sadırazam
Âli Paşa (1815-1871)	Sadırazam
Keçeci zade Fuat Paşa (1815-1869)	Sadırazam
Tunuslu Ethem Paşa (1818-1893)	Sadırazam
Hayreddin Paşa (1821-1890)	Sadırazam

Mithat Paşa (1822-1884)	Sadırazam
Ahmet Vefik Paşa (1823-1891)	Sadırazam ve yazar
İbrahim Hakkı Paşa (1863-1918)	Sadırazam ve yazar
Talât Paşa (1874-1921)	Sadırazam
M. Raşit Erer (1868-1952)	Mâliye, Maarif ve Evkaf Nâzırı, öğretmen
Cemal Paşa (1872-1922)	Bahriye Nâzırı
Cavit Bey (1875-1926)	Mâliye Nâzırı
Tevfik Bey	Mâliye Nâzırı (1916-1917)
Ahmet Nesimî Sayman (? - 1958)	Hariciye Nâzırı
Ali Münif	Nafia Nazırı (1917-1918)
Kirkor Agaton (1825-1868)	Posta Nâzırı
Ethem Pertev Paşa (1827-1872)	Devlet adamı ve yazar
Prens Mehmed Abdülhalim Paşa (1830-1894)	Devlet adamı ve musikişinas
Prens Aziz Hasan Paşa	
Süleyman Asaf (1841-1913)	Devlet adamı ve şair
Damat Ahmet Nami Bey (1873- ?)	Şam Valisi, Abdülhamid'in damadı
Reşit Paşa	Ankara Valisi
Mithat Şükrü Bleda (1874-1956)	İttihat ve Terakkî Fırkası Umumî kâtibi
Faik Süleyman (1886- ?)	Mâliye Müsteşarı
Cevdet Mâşuk (1895- ?)	Temyiz Mahkemesi âzası
Ali Şefkatî (1872-1896)	Hürriyet Kahrmanı
Abdullah Macid Bey (1841-1917)	Matbuat-ı Dahiliye Müdürü
Azmi	Polis Müdürü
Bedri	Polis Müdürü
Bahattin Şâkir	İttihat ve Terakkî Merkez-i Umumî azası
	Politika adamı
Ebu Bekir Hâzım	Politika adamı
İbrahim Temo (1865-1945)	Hürriyet Kahrmanı
Resneli Niyazi (1873-1913)	İstanbul Şehremini
Suphi Hayrettin Paşa	Devlet adamı ve kumandan
Cemal Paşa (1872-1922)	Büyük Millet Meclisi Reisi
Kâzım Özalp (1880-1968)	Başbakan (1947-1948)
Hasan Saka (1886-1960)	Başbakan (1965)
Suat Hayri Ürgüplü (1903-1981)	Başbakan yardımcısı, Adalet Bakanı (1946)
Mümtaz Ökmen	Başbakan Yardımcısı
Akif İyidoğan (1894- ?)	Başbakanlık müsteşarı
Ahmet Salih Korur (1904-1982)	Dışişleri Bakanı (1920-1921)
Bekir Sami Dağa (1865-1933)	Dışişleri Bakanı (1925-1938)
Tevfik Rüştü Aras (1883-1972)	Dışişleri Bakanı (1960-1962)
Selim Sarper (1899-1968)	İçişleri Bakanı (1925-1927)
Mehmet Cemil Uybadın (1881-1957)	İşişleri Bakanı (1927-1938)
Şükrü Kaya (1883-1959)	Adalet Bakanı (1941-1943)
Hasan Menemencioglu	Millî Eğitim Bakanı (1924-1925)
Vasif Çınar	Millî Eğitim Bakanı (1925-1929)
Mustafa Necati (1894-1929)	

Hasan Ali Yücel (1897-1961)
Münir Bırsel
Hulûsi Köymen (1891-1965)
Reşat Muhlis Erkmen (1891- ?)
Mümtaz Tarhan (1908-1970)
Zühtü Velibey
Ahmed Dalli
Celal Tevfik Karasapan (1899-1973)
Cevat Abbas Güler (1887- ?)
Süleyman Âsaf (1841-1913)
Bekir Lütfü (1875-1933)
Niyazi İsmet Gözcü (1884-1966)
Saip Özer (1888-1956)
Haydar Nâfiz
Saadettin Rıza
Mehmet Rüştü (1893- ?)
Hüseyin İzzet (1897-)
Dr. Fuat
Hacı Mehmet (1882- ?)
Mahmut Nedim (1882- ?)
Reşit Kadri (1884- ?)
Kâzım Paşa (1878- ?)
Lütfi Müfit (1875- ?)
Hâzım Muammer (1893- ?)
Hayrettin İsmail (1887- ?)
Hamdi İsmail (1893- ?)
Dr. Yiğitoğlu Galip (1893- ?)
Osman Nuri (1880- ?)
Mükerrem (1885- ?)
Dr. Ahmet Refik (1873- ?)
Reşit Kadri (1884- ?)
Süreyya Tevfik (1892- ?)
Ahmet Remzi (1893- ?)
Refet Paşa
Ahmet Rıza
Esat Nuri (1882- ?)
Ragıpzade Hüsnü (1886- ?)
Mehmet Nuri (1869- ?)
Kâzım Hüsnü (1863- ?)
Ali Rıza (1887- ?)
Menemenlioğlu Kemal (1883- ?)
Dr. Mazhar Mehmet (1885- ?)
İsmail Hakkı (1876- ?)
Mehmet Halit (1883- ?)
Hilmi Uran (1886-1957)

Millî Eğitim Bakanı (1938-1946)
Millî Savunma Bakanı (1947-1948)
Millî Savunma Bakanı (1951-1952)
Tarım Bakanı (1931-1937) (1939)
Çalışma Bakanı (1955-1957)
Ticaret Bakanı (1950-1951)
Ticaret Bakanı (1969-1970)
Bakan, Millî Emniyet Başkanı
Atatürk'ün yâverî, Bolu Milletvekili
Bursa Milletvekili
Tokat Milletvekili
İstanbul Milletvekili
Çorum Milletvekili
Antalya Milletvekili
İstanbul Milletvekili
Bursa Milletvekili
Afyon Milletvekili
Kırklareli Milletvekili
Kütahya Milletvekili
Malatya Milletvekili
Kayseri Milletvekili
Diyarbakır Milletvekili
Kırşehir Milletvekili
Kırşehir Milletvekili
Bilecik Milletvekili
Konya Milletvekili
Antalya Milletvekili
Manisa Milletvekili
Isparta Milletvekili
Bursa Milletvekili
Kayseri Millet Vekili
Tokat Milletvekili
Gaziantep Milletvekili
İstanbul Milletvekili
Milletvekili
Amasya Millitvekili
Milletvekili
Milletvekili
Milletvekili
Mardin Milletvekili
Manisa Milletvekili
Aydın Milletvekili
Kütahya Milletvekili
Ankara-Burdur Milletvekili
Milletvekili

Nisim Masliyah
Fikret
İhsan Şerif
Selim Sırrı Tarcan (1874-1956)
Muhittin Üstündağ (1883-1953)
Lutfi Kırdar (1888-1961)
Nevzat Tandoğan (1894-1946)
Fatin Güvendiren (1873- ?)
Mehmet Eşref (1879- ?)
Mustafa Rahmi
Salih Kılıç (1899- ?)
M. Reşat Mimaroglu (1882-1953)
Ali Rıza
Ali Rıza Sun
Suat Muhtar Davaz
Hüseyin Râgıp
Kenan Ömer Öner (1881- ?)

Milletvekili
Milletvekili, Dr.
Milletvekili, öğretmen
Milletvekili, eğitimci
İstanbul Valisi
İstanbul Valisi
Ankara Valisi
Bursa Valisi
İzmit Valisi
Aydın Valisi
Ankara Emniyet Md., Vali
Şûra-yı Devlet Reisi, Millet Vekili
Şûrayı Devlet Daire Başkanı
Temyiz Mahkemesi âzası
Sefir, Paris Büyük Elçisi
Moskova Sefiri
Avukat, Politikacı

ASKERLER

Humbaracı Ahmet Paşa (1675-1742)
Hobart Paşa (1822-1886)
Namık Paşazade Hüseyin Cemil Paşa
(1830-1890)
Mehmet Rauf Paşa
Gazi Osman Paşa (1832-1900)
Fuat Paşa (Deli) (1835-1931)
Faik Süleyman Paşa (1886- ?)

Hüseyin Hüsnü Paşa (1850-1926)
Ali İhsan Sâbis Paşa (1882-1957)
Ali Kemal Sarıay Paşa (1875-1965)
Ali Remzi Yiğitgüder Paşa (1883-1965)
Zeki Doğan Paşa (1896-1961)
Yümni Üresin Paşa (1897- ?)
Eşref Manas Paşa (1896-1963)

Comte de Bonneval, topçuluğu ıslah eden
İngiliz Amiralî, Türk Müşiri
Abdülaziz'in Başmabeyincisi

Abdülazizin Başyaveri
Plevne Kahramanı
Müşir
1.Cihan Harbinde Kafkas cephesinde şehit ol-
muştur
Erkânıharp paşası
Birinci Ordu Kumandanı
Jandarma Umum Kumandanı
Topçu Erkânı Harbi
Hava Kuvvetleri Kumandanı
Münakalat Vekili
Y.Ş. üyesi

BİLGİNLER VE PROFESÖRLER

Münif Paşa (Mehmet Tahir) (1828-1919)
Antranik Gircikyan Paşa
Selim Sâbit Efendi (1829-1910)
Hüseyin Kâzım Kadri (1870-1934)
Hasan Cemil Çambel (1877-1967)

Bilgin ve Devlet adamı
Tıp Doktoru
Memlekette yeni usul maarifi kuran
Lügatçi, yazar
T.T.K. Başkanı

Mustafa Zühtü İnhan (1881-1970)
Samim Gönensay
Neşet Ömer İrdelp (1882-1952)
Faik Sabri Duran (1882-1943)
Mustafa Şekip Tunç (1886- ?)
Mustafa İnhan (1881-1970)
M.Kemal Öke (1884-1955)
Vasfi Raşit Sevig (1887-1971)
Besim Ömer Akalın (1862-1940)
Niyazi İsmet Gözcü (1884-1966)
Hüsnü Hâmit (1887- ?)
Mustafa Hulki Erem (1888-1956)
Suphi Kâmil (1889- ?)
Burhanettin Tokar (1890-1951)
Salih Murat Uzdilek (1891-1967)
Fahri Arel (1894- ?)
Muzaffer Şevki (1897- ?)
Kerim Erim (1894-1952)
Cevat Memduh Altar (1902-1995)
Kâzım İsmail Gürkan (1905-1972)
Mehmet Ali Özeken (1905-1953)
Enver Ziya Karal (1906-1982)
Mukbil Gökdoğan (1908-1992)

Hayrullah Örs (1901-1977)
Hamdi Peynircioğlu (1908-1982)
Macit Erbudak (1912-1981)
Ziya Umur (1916-1990)
Yusuf Râzi
Suphi Kâmil
Sedat Tavat

İktisat Profesörü
Hukuk Profesörü
Tıp Profesörü
Coğrafya Profesörü
Psikoloji Profesörü
İ.T.Ü. Rektörü
Tıp profesörü
Hukuk Profesörü
Tıp Profesörü, Rektör, Milletvekili
Tıp Profesörü
Fen Fakültesi Reisi
Profesör, Rektör
Y.Müh., Rektör
Hekim, Ord. Prof.
Fizik Profesörü
Hekim, Ord. Prof.
Tıp Profesörü
Matematik Profesörü, dekan
Müzikolog
Tıp Profesörü, Rektör
İktisat Profesörü
Tarih profesörü, T.T.K Başkanı
Dr.Y.Müh.Mim.,
Bayındırlık Bakanı (1960-1961)
Eğitimci, Topkapı Sarayı Müzesi Müdür
Ord. Prof. Dr., Rektör
Harita Profesörü
Hukuk Profesörü
Y.Müh. Mektebi Müderrisi
Topografya hocası, Y.Müh. M. Direktörü
Hekim, Ord. Prof.

ŞAİRLER VE YAZARLAR

Şinâsi (1824-1871)
Ziya Paşa (1829-1880)
Teodor Kasap (1835-1905)
Namık Kemal (1840-1888)
Güllü Agop (Yâkup) (1840-1891)
Mehmet Emin Bey (1844-1874)
Diran Kelekyan (1862-1918)
Ahmet Rasim (1864-1932)
Kâzım Nâmi Duru (1867-1967)
Mehmet Emin Yurdakul (1869-1944)

Gazeteci, yazar
Şâir, devlet adamı
Gazeteci ve yazar
Büyük vatan şâiri
Tiyatrocu ve yazar
Yazar
Lügatçı, yazar
Yazar, gazeteci
Yazar, öğretmen
Millî şâir

Rıza Tevfik (1869-1949)
Refik Nevzad (1873-1953)
Hüseyin Cahit Yalçın (1874-1957)
Ziya Gökalp (1876-1924)
Fazıl Ahmet Aykaç (1884-1967)
Mithat Cemal Kuntay (1885-1956)
İbrahim Necmi Dilmen (1887-1945)
Ahmet Emin Yalman (1888-1973)
Reşat Nuri Güntekin (1889-1956)
Ömer Rıza Doğrul (1893-1952)
Veli Boland
Agâh Sırrı Levend (1894-1978)
Kadircan Kafı (1899-1969)
Nurettin Artam (1900-1958)
Kemal Salih Sel (1900-1975)
Mümtaz Faik Fenik (1904-1974)

Yazar, filozof
Yazar, gazeteci
Yazar, gazeteci
Yazar, sosyolog
Yazar
Şâir, Noter
Yazar, dilbilimci
Yazar, gazeteci
Yazar, öğretmen
Yazar
Yazar, öğretmen
Yazar, gazeteci
Yazar, gazeteci
Yazar
Yazar, gazeteci
Yazar, gazeteci

SANATKÂRLAR

Şükrü Şenozan (1875-1954)
Ali Sami Boyar (1880-1967)
Nazmi Ziya Güran (1881-1937)
Namık İsmail (1890-1935)
Behzat Butak (1891-1963)
İ.Galip Arcan (1893-1974)
Ramiz Gökçe (1900-1953)
Nurullah Şevket Taşkiran (1901-1952)
Mesut Cemil Tel (1902-1963)
Mithat Fenmen (1915-1982)
Ayhan Işık (1929-1979)
Orhan Tanrıku (1932-1989)
Halûk Tezonar (1942-1994)

Musikişinas
Ressam
Ressam
Ressam, G.S.A. Müdürü
Sahne sanatkârı
Sahne sanatkârı
Karikatürist, öğretmen
Opera sanatkârı
Musikişinas
Piyanist
Sinema sanatçısı
Orkestra şefi
Heykeltıraş

DİN ADAMLARI

Mahmut Esad Efendi (1857-1917)
Musa Kâzım Efendi (1858-1918)
Hayri Efendi (1867-1927)
Mustafa Hâfız Şükrü (1871- ?)
Haşim Veli (1875- ?)

Müderres
Şeyhülislâm
Şeyhülislâm
Berlin Sefareti Baş imamı
Sefaret imamı

HAM TAŞIN İÇİNDEKİ GÜZELLİK

Can ARPAÇ

Ön. Bü. Üs.

Sevgili Kardeşlerim,

Dünyadaki bütün yapıların ana unsuru olan HAM TAŞ'la insan arasındaki ilişki, ilk insanların iki ayağı üzerinde durmayı başardığı andan itibaren başlamıştır diyebilirim.

Yer yuvarlağının hemen her yanında bol bol rastlanan bu sert ve dayanıklı madde; atalarımızın ilk savunma aracı, karnını doyurmak için ilk silahı, mağarasının ağzını örten ilk korunma duvarı ve giderek ilk baltası, ilk sabanı, buğdayını öğüten, arabasını yürüten ilk tekerleği gibi, çok yönlü olarak yardımına koşan ilk dostudur.

Tabi O'nu kullananların amaçlarına göre: taşla ilişkilerimizin bir taraftan evlerimizi yapan duvar elemanı, bir taraftan evlerimizi yıkan top gülleleri olarak çelişkili bir niteliği de vardır. Kuşkusuz bu suç taşın değildir. Ve bence taş; doğumumuzdan ölümümüze kadar bizimle iç içe, bizim yardımcımız, dayanağımız ve son durağımızı noktalayan bir sembol olmuştur. O, bir köy evinin duvarında halktan bir parçadır. Bir sarayın girişinde aristokrat kesilir. Minarelerin incecik endamında şiirleşirken, bir su bendinin kenarında güçlenir, kalenin burçlarında koruyucu, hapishane avlusunu çevrelerken acımasız, bir mezarı simgelerken göz yaşartıcıdır. Tıpkı insanlar gibi taşın da değişik türleri vardır., Granit çok sert, sünger taşı yumuşak, Lüle taşı hafif, Bazalt kara kuru, Mermer süt beyazdan beje, bejden yeşile renk-renk, desen desendir. Sıradan bir adamla bir sanatçı veya bilim adamı; topluma hizmet edenle kargaşalık çıkartan; hep bana diyenlerle tüm insanlar için diyebilenler veya haddini bilmeyenlerle kendini bilmeye çalışanlar gibi !..

İlk ustalarımız Operatif Masonların ana uğraşı olan ham taşlar da, Spekülatif Masonlukta insanla bütünleşip, masonik sembolizmanın özüne yerleşmişlerdir. Tüm insanlar için barış ve Mutluluk yuvası olacak ideal bir insanlık mâbedinin yapımına çalışan Masonluk; seçerek taşocağına aldığı ham taşların, yani bizlerin, hata ve kusurlardan arınıp, yüzeyleri düzgün küp taşlara dönüşebilmesi için bitimsiz bir çalışmayı ön gördüğüne göre, ham taşın içindeki güzelliklerden biri ömür boyu sürececek bir çalışmaya dayanacak güçte olmasıdır. Unutmayalım ki, sertliği ve ağırlığı nedeniyle işlenirken insanı en çok uğraştıran malzemelerden biri olan ham taşlarımızı yontmaya çalışmaktan kaçınmamız, insanlıktan uzaklaşmamız demektir. Çünkü kendimizi masonik ilkelelerin ışığında yontmaya çalışmak demek, hırslarımızı, tutkularımızı dizginlemek, yaşam kavgasını olgun, hoşgörü sahibi, adil ve dürüst bir insan olarak sürdürmek demektir.

Bu tür bir çaba, bir bakıma egomuzu yenmek gibi çok çeşit bir iştir. Bu nedenle sadece çalışkanlık yetmez. Hemen yanı başında azim, sebat ve özveri de gerektirir. İyi bir taş ustası çekicini sallarken bu güzellikleri de sergileyebilmelidir. Taşlar genellikle dış etkenlere karşı dayanıklıdırlar. Masonluk yolunda olanlar da ham taşların bu güzel niteliğinden örnek alıp, hayat kavgasını göğüslerken, çeşitli acılar ve aksilikler karşısında dayanıklı olmalıdır. Her taşın ayrı özellikleri vardır. İyi bir taşı ustası, usta bir gönül mimarı olan YUNUS'un

*"Kara taş su koyarsan
Elli yıl ıslatır isen
O taş yine kaskatıdır
Hiinerli taş olur değil"*

Dizelerine uyabilirse, her taş kullanacağı yere göre titizlikle seçer. Her açıdan yoklayıp, damarlarını, çatlaklarını, pürüzlerini, zayıf noktalarını saptamaya çalışır. Tıpkı ocağımıza alacağımız ham taşları seçerken mutlaka yapmamız gereken gibi.

Ancak bu suretle, ilk çekiç darbesinde dağılıp giden veya ne kadar yontarsan yont pürüzleri, sivrilikleri bitmeyen taşları ayıklamamız ve işlendikleri zaman hatalarından, kusurlarından arınıp, içlerindeki güzellikleri ortaya çıkan ve masonluğa yakışan ham taşları, insanlık mâbedimizin duvarlarına yerleştirmemiz mümkün olur. O halde Ham taşın içindeki güzelliklerden bir diğeri, özenle seçilme niteliğidir.

Sevgili Kardeşlerim, Ham taşın içindeki güzellik konusunu bir an için mâbedimizin dışına çıkartıp, tekrar bizim dünyamıza getirmeye çalışacağım. Böylece taştaki güzelliği tekelimize almışız gibi yanlış bir izlenime de yer vermemiş olacağım.

Hiç kuşkusuz, taştaki güzelliğin doruklara ulaşması, sanatkârlarla sevişmeye başlamasından bu yana ve adeta ölümü yenercesine gerçekleşmiştir.

Nitekim, zaman tüneli içinden uygarlıkları günümüze taşıyan taşlar sayesinde; piramitlerin zirvesinde ve sfenksin gölgesinde insan emeğinin kurumayan terini; anıt mezarlarda ölümsüzlük tutkumuzu; anfiteatr kalıntılarında İlyada'dan replikleri; şatoların sip sivri kulelerinde atalarımızın hırs ve gururunu; İyon başlıklı sütunlarda AKLI, Dorik başlıklı sütunlarda KUVVETİ, Korent başlıklı sütunlarda GÜZELLİĞİ; Süleyman Mâbedinin temellerinde Evrenin Ulu Mimarı kavramını; Sinagogların duvarlarında, Katedrallerin kemerlerinde, Camilerin kubbelerinde inançlarımızın izini ve kısacası mimarların çizgilerinde, yapı ustalarının emeğinde, heykeltıraşların çekiç ve kaleminde ölüme meydan okuyan insanın büyüklüğünü buluruz.

Kardeşlerim, hikaye olunur ki Michel Angello bir heykeli yontup bitirdiğinde, kendisini coşkuyla övüp kutlayanlara "Bu güzellik zaten mermerin içinde saklıydı. Ben O'nu sadece gün ışığına çıkarttım." diye karşılıktaki bulunmuş. Biz masonluğa gönül verenler için, Ham taşımızın içinden çıkartacağımız güzelliklerin en güzeli ise sevgidir. Ben daha da ileri giderek, bu güzelliği Masonca sev-

mek şeklinde tanımlamak istiyorum. Duygusal bir yaratık olan insan da; davranışları açısından bazen bir tüy kadar hafif, bir kuş yavrusu kadar yumuşak ve sevimli; bazen de heykele dönüşmeyi bekleyen bir mermer, kale duvarı olacak bir granit kadar serttir. Ama en sert olduğumuz anlarda bile, duygularımızın derinliklerinden yüzeye çıkmak isteyen bir sevgi, biz fark etmesek de içimizde kıpırdar durur. Kanımca masonluğun bize sağladığı en büyük nimet, benliğimizde saklanan bu sevgiyi gün ışığına çıkartabilecek akli ve gücü bize vermesindedir. Ancak Mason sevgisi,Ulu Yaradan'ın hemen hemen tüm canlılara verdiği ve bir çeşit karşılıklı alış veriş konusu olan sevgi değildir. Masonluğun öğrettiği sevgi, almadan veren, kusurlara katlanmayı gerektiren, fikren size yüzde yüz karşı, hatta size sevimsiz görünen ve belki de kardeşlik bağınız olmasa asla diyalog kuramayacağınız insanlara karşı duyulan sevgidir. Maddi çıkarlarınız bir kardeşinizle çakışırsa, bir kardeşiniz topluma veya size ters düşen bir yaşantıya yakasını kaptırırsa, bir kardeşiniz arkanızdan konuşursa, daha da kötüsü bir kardeşiniz suç işlerse O'na karşı duyulan bir sevgidir. Kısacası mason sevgisi, insanlara rağmen insanı sevmeyi öğreten insan üstü bir sevgidir. Böylesine güçlü bir sevginin ise bir gün bütün insanları kucaklayacağını ümit etmekten ve bu yolda çalışmaktan daha güzel bir şey düşünülemez.

Oysa masonluğa karşı olanlar, masonluğun sırrıdır diye hakkımızda türlü masallar anlatırlar. Bilmezler ki masonluğun sırrı, bir gün bize karşı olanlar da dahil, bütün insanların hırslarını dizginleyebilmelerini, BEN yerine BİZ diyebilmelerini ve ayırım gözetmeksizin sevgiyle kucaklaşmalarını gerçekleştirmek umududur. Bence bu umudun adı da HAM TAŞIN İÇİNDEKİ GÜZELLİKTİR.

Bize gelince Kardeşlerim, gerçekleşmesi imkânsız görünse de, bu umuda doğru tüm gücümüzle yarışmak görevimiz olmalıdır.

Tipki olimpiyatlarda insan gücünü sınırlayan doğayı yenmek istercesine yarışan atletler gibi...

Tipki altın madalyaya doğru kuralları çiğnemen, birbirini çelmelemekten tüm gücüyle koşmanın, rekor kırmak kadar değerli olması gibi...

Tipki kazanılacak madalyaların altın olduğu için değil, yüklenilen bir uğraşın başarıyla noktalanmasının sembolü olduğu için değerli olması gibi... Ve tipki bizim, gelenek ve tüzüklerimizin ışığı altında Masonluğa doğru yarışmamız gibi...

Şu farkla ki, bizim yarışmamızda birinci hiç bir zaman belli olmayacaktır. Çünkü yarıştığımız pistin sonu yoktur. Gerçi zaman zaman aramıza yanlışlıkla katılanlar olacaktır. Bunlar ilk yokuşta yorulup ya saf dışı kalacaklar, ya da bir an önce öne geçmek için kardeşlerini iteleyecekler; daha da fenası kestirme zannedip, ana yolumuzu saptırmaya çalışabileceklerdir.

Bu durumda görevimiz, onlara cephe almak değil derhal şu gerçeği hatırlatmaktır:

Masonluğa içtenlikle koşanlar için "Kim önde gidiyor?" suali hiç cevaplandırılmayacaktır. Çünkü bizler bu yolda, sadece kendi kendimizin rakibi, antrenörü, hakemi, seyircisi ve ödüllendiricisiyiz. Bu yüzden altın madalyayı da bir

kişi almayacak. Hepimizin madalyaları, masonluğun erişilemez sonuna yakla-
şabildiğimiz ölçüde kazanacağımız insani nitelikler olacaktır.

Diğer bir deyişle, bizim madalyalarımız ham taşlarımızın derinliklerinde
saklanmış olan ideal insanın güzelliğini her birimizin kendi aynalarımızda gö-
rebilmemizdir.

Dilerim aklımızın ışığı, sevgimizin gücü ve masonluğa yakışır çabaları-
mız bizleri Ham taşlarımızın içinde aradığımız güzelliğe kavuştursun kardeş-
lerim.

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ...

S. A. K. Ş. C.

T.B.L.

ARŞİVİ

Hürriyet .: Mah. : Muh.:

İstanbul, 29-4-1950

Muhterem K.:

28 Mayıs Pazar günü, BB. ve aileleri arasında, menfaati taaviin sandığına ait olmak üzere, bir
otomobilli ve yemekli aile gezintisi tertip edilmiştir.

Program:

- 1- Aynı Gün saat 9.30'da Üsküdar'dan Araba Vapuru iskelesinden hareketle öğle ye-
meği Taşdelen'de yenecek.
- 2- Saat 15'de Taşdelen'den hareketle ikinci yemeği Şile'de yenecek.
- 3- Akşam saat 19-20 arası döntiş.

BB. ve aileleri, Mah. BB. 'nin otomobilleri, eksik gelirse, otobüsle gezintiye iştirak edilecek-
tir. Yemek bedeli 8 lira; nakliye ücreti, otomobil sahipleri ve eşlerinden maadasi için, 2 liradır.
Gidilecek yerlerde içilecek çay ve kahve parası her kesim kendisine aittir.

İştirak edeceklere bol yemek temin edileceğinden kimsenin ayrıca yemek getirmesine lüzum yok-
tur. Yalnız, herkes çatal, bıçak ve sairesini kendi temin edecektir.

BB. ve ailesi efradından kaç kişi iştirak edeceklerini, en nihayet 9 - Mayıs - 1950 tarihine kadar
aşağıdaki adreslere bildirmeleri ve iştirak bedelinin Osman Şevki Figen B. 'e vermeleri reca olu-
nur.

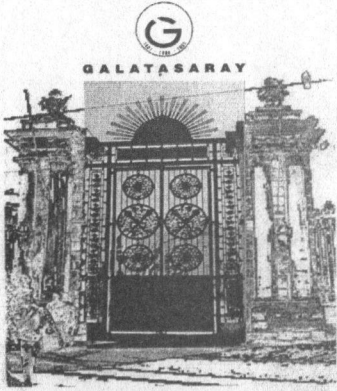
Dr. İ. Kenan Sunal B. : 80206
Vedat Başar B. : 22613
İsmail Kapancı B. : 20149
Sırrı Tümer B. : 82133
O. Şevki Figen B. : 22613

Teavün Sandığı

14. XII. 1930
Galata
Saraya
Gazi M. Kemal

Winkler

Gazi M. Kemal Galatasaray'da

İsmail İŞMEN

Galatasaray büyük bir topluluktur. Galatasaray Lisesi ve İlköğretim Okulu, Galatasaray Üniversitesi, Galatasaray Eğitim Vakfı, Galatasaraylılar Derneği, Galatasaray Spor Kulübü; yurt içi ve yurt dışındaki çeşitli dernek ve kuruluşlarıyla Galatasaray büyük bir topluluktur.

Bugünkü Galatasaray Lisesinin kökü beşyüz yıldan geriye gider. Sultan Beyazıt II Tophane sırtlarındaki demir madeni civarında dolaşırken bahçesinde gül yetiştiren bir ihtiyara rastlar, bu adam Gül Baba'dır. Yarı efsane yarı gerçek Gül Baba Sultana biri sarı biri kırmızı iki gül verir. Beyazıt çok sevinir ve ona - Dile benden ne dilersin diye sorunca, Gül Baba

- Sultanım, buraya bir medrese yaptır, der Galatasarayı Enderun mektebinin kuruluşu işte o tarihe kadar uzanır.... Yıl 1481

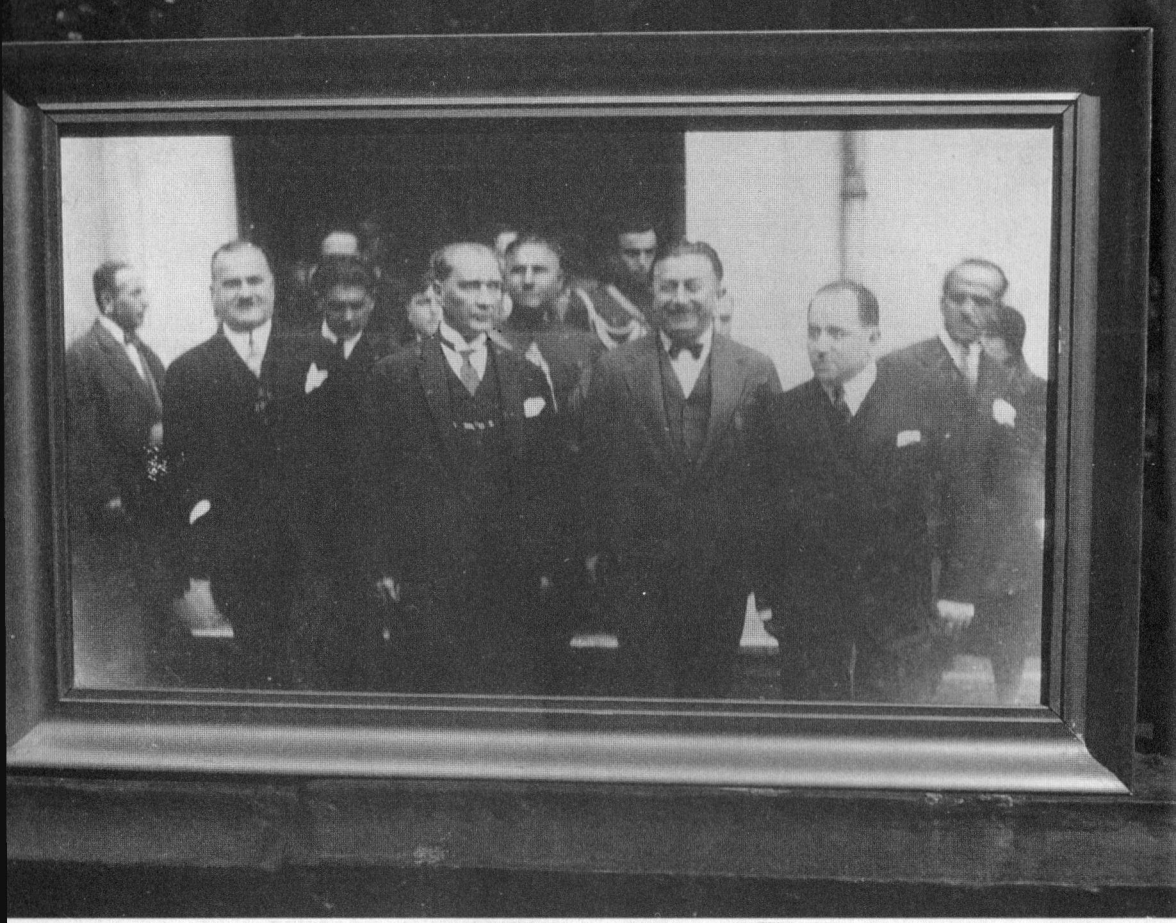
Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra Galatasarayı 2. Mahmut tarafından Tıbbiye Mektebi olarak açılmıştır. Abdülmecit zamanında, Tıbbiye Gülhaneye taşındıktan sonra boş kalmış, bir ara askeri idadi olarak kullanılmıştı, 1867'de Abdülaziz'in Avrupa'yı ziyaretinde 3. Napolyon ile yapılan görüşmeler sonucu Fransa'dan hocalar, ders araçları getirilir, mektep binası üstüne Fransa'dan getirilen büyük saat konulur ve böylece Türkiye'de ilk alafranga saat uygulaması Galatasaray'da başlar.

Sadrazam Âli Paşa, Fuat Paşa ve Saffet Paşanın gayretleriyle bina tamir ettirilmiş ve bugünkü kapı yaptırılmıştır.

1 Eylül 1868 de, Fransızca öğretim yapmak üzere Galatasarayı Sultanisi açılır.

1905'te Galatasaray Spor Kulübü kurulur.

Yıllar geçer... Yıl 1992... Bu sefer Galatasaray topluluğu yeni bir kuruluş kazanır: Galatasaray Üniversitesi...

2 Aralık 1930 da Galatasaray Lisesine gelen Gazi Mustafa Kemal Mektep Müdürü İsmail Fethi İsfendiyaroğlu tarafından karşılandı. Yanlarında askeri ve mülki zevat meyanında Kılıç Ali ve Dahiliye Vekili Şükrü Kaya da vardı.

Galatasaraylılar, "fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür" felsefesi ve bir hoşgörü anlayışı, bir insanlık saygı ve sevgisi görüşü içinde bir birlik ve beraberlik gücünü ortaya koyar.

Galatasaray geleneklerine çok bağlıdır. Buna ait çeşitli örnekler verilebilir. Biz burada bu örneklerden ikisinden söz edeceğiz: Galatasaray Pilavı ve Galatasaray Şöleni...

Yıllardan beri her Haziran ayının ilk Pazar günü Galatasaraylılar Derneğinin düzenlediği bir programına göre o yıl mezun olanlar şerefine eski ve yeni öğrenciler okulda toplanırlar, hasret giderirler, eski günleri hatırlarlar, Tevfik Fikret Salonunda konuşmalar yapılır, mezun olanlara diplomaları verilir, ve öğlede geleneksel pilav yenilir. Bir gün gelmek isteyen mezunlar isterlerse o gece eski günlerde olduğu gibi yatakhane kalırlar. Bir de Galatasaray Şöleni vardır. Ne

zaman? Her yıl Aralık ayının başında bir Pazar günü... Neden böyle bir gün, Gazi Mustafa Kemal Okulu 2 Aralık 1930 günü ziyaret etmiştir. Galatasaray Şöleni'nin de Aralık ayında yapılması uygun görülmüştür.

Galatasaray Şöleni, Galatasaray Eğitim Vakfı tarafından düzenlenir, 50 yıl önce mezun olanlar şerefine yapılır. Hayatta olanlar, hayatta olmayanların aileleri veya yakınları çağrılır. Mezuniyetlerin ellinci yılını kutlayanlara Tevfik Fikret Salonunda madalya ve beratları verilir, konuşmalar yapılır ve sonra geleneksel pilav yenir. Şölen çeşitli etkinliklerle bütün gün devam eder. Gece de, protokolun da davet edildiği büyük bir resepsiyon yapılır ve ziyafet verilir.

Reis-i Cumhur Gazi Mustafa Kemal'in Galatasaray Lisesi'ni Ziyareti

Atatürk, yanında Kılıç Ali, Dahiliye Vekili Şükrü Kaya, Maarif Vekili Hasan-Âli Yücel, Ruşen Eşref (Ünaydın) ve Askeri Erkân ile beraber Galatasaray Lisesi'ni 2 Aralık 1930 günü ziyaret etti.

Okul Müdürü İsmail Fethi İsfendiyaroğlu ve okulun ilgilileri tarafından karşılandı... Atatürk, Okulu gezer, derslere girer, öğretmen ve öğrencilerle görüşür, çok memnun kalmıştır ve Şeref Defterinin 51. sayfasına

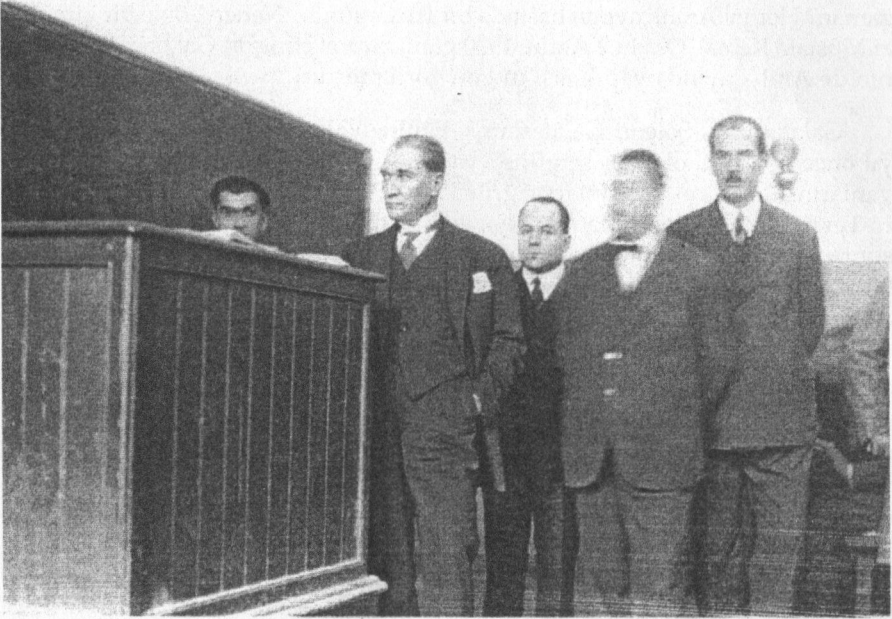
2. XII 1930
Gazi M. Kemal

diye imzalar.

2. XII 1930

Gazi M. Kemal

Gazi Mustafa Kemal Galatasaray Lisesinde bir sınıfta dersi dinlerken yanlarında Maarif Vekili Hasan-Âli Yücel, Mektep Müdürü İsmail Fethi İsfendiyaroğlu, Dahiliye Vekili Şükrü Kaya ve Ruşen Eşref Ünaydın da bulunuyordu.

Bir Galatasaray - Fenerbahçe Futbol Maçı ve bir Gazi Kupası

1925 yılında Atatürk'ün emriyle Tayyare Cemiyeti kurulmuştu., sonraları bu dernek Türk Hava Kurumu adını aldı.

1928 yılında, Tayyare Cemiyetine gelir sağlamak amacıyla Galatasaray ile Fenerbahçe kulüpleri arasında bir futbol maçı tertip edilmişti. Kupa olarak da ortaya bir Gazi Büstü konulmuştu.

Kupanın heykeltraşı Pietro Canonicadır.

Bilindiği gibi, Canonica Ankara'da Zafer Meydanındaki ve Etnografya Müzesi önündeki heykelleri yapmıştı, ayrıca İstanbul'da Taksimdeki Cumhuriyet Abidesinin de heykeltraşıdır.

Galatasaray-Fenerbahçe Futbol maçı için ortaya konulan kupa da Taksim Abidesinin Atatürk heykelindeki başın eşidir.

Tarihi maç 10 Mayıs 1928 günü Taksim Stadında (bugünkü İnönü Gezisinin olduğu yer) Beşiktaşlı Şeref'in idaresinde oynandı. Takımlar 3-3 berabere kaldılar. Bu sefer ikinci bir maç yapılması gerekli oldu.

10 Ağustos 1928 de Galatasaray ile Fenerbahçe takımları arasında yapılan futbol maçı finalinde Galatasaray'ın kazandığı Gazi Kupası halen Galatasaray Müzesinde durmaktadır. Büst, Taksimdeki Cumhuriyet Anıtını yapan Heykeltıraş Canonica'nın eseridir.

rı, Galatasaray Spor Kulübü Başkanı Necmettin Sadak, Gazi Mustafa Kemal'e bir telgrafla bildirdi.

Gazi de bu yazıyı metnimizde de görülebileceği şu şekilde cevaplandırdı:

10 Ağustos 1928 günü yine Taksim Stadında, yine Beşiktaşlı Şeref Beyin hakemliğinde karşı karşıya geldiler. Takımlar sahaya şu kadrolariyle çıktılar:

GALATASARAY:
Ulvi, Burhan, M. Nazif, Suphi, Nihat, Mithat, Leblebi Mehmet, Şadlı, Necdet, Kemal Faruki, Muslih

FENERBAHÇE:
Fehmi, Füzruzan, Kadri, Cevat, Sadi, İsmet, Alâeddin, Muzaffer, Zeki, Fikret, Bedri

Sonuç:
Galatasaray 4 - Fenerbahçe 0

Goller:
Necdet (3), Şadlı (1)

Böylece Galatasaray maçı 4 - 0 kazanınca Gazi kupasının sahibi oldu. Bugün Gazi Büstü Galatasaray Müzesinde bulunmaktadır.

İki dost ve rakip kulüp arasında centilmençe yapılan maçla-

Dolma Bağçe : 4 / 9 / 1928

کلیه جمہوریہ ریاستی
ذکر حضور سید بنی

Galatasaray terbiye-i bedeniye kulübü

reîs-i ve Sivas meb'usu Necmeddin

Sadık bey efendiye

4
4/9/28

Mektubunuzu aldım .Türk gençliğinin spor
sâhasında da gösterdiği kabiliyet ve fâideli faa-
liyeti takdir-le müşahade ve takip ediyor-um .

Hakkımda ibraz buyurulan asâr-ı muhabbetten
mütehassıs oldum . Teşekkür eder-im efendim .

Reîs-i cumhur

Gâzi M. Kemal

Türkiye Cumhuriyeti Riyaseti
Kalem-i Mahsus Müdüriyeti
4/444

Dolmabahçe: 4/9/1928

Galatasaray Terbiye-i Bedeniye Kulübü Reisi ve Sivas Meb'usu Necmeddin Sadık
bey efendiye

Mektubunuzu aldım. Türk gençliğinin spor sahasında da gösterdiği kabiliyet ve fa-
deli faaliyeti takdirle müşahade ve takip ediyorum.

Hakkımda ibraz buyurulan asâr-ı muhabbetten mütehassıs oldum. Teşekkür ederim
efendim.

Reîs-i Cumhur
Gâzi M. Kemal

KAYNAKÇA

- 1.- Galatasaray Müzesi arşivleri
- 2.- Vefa Semenderoğlu - İzzeddin Çalışlar, Ortak Bellek, Galatasaraylılar Derneği Yayını, İstanbul 1998
- 3.- T.B.L. arşivleri

Yukardaki makalede söz edilen şahsiyetler hakkında ek bilgi

İsmail Fethi İsfendiyaroğlu. İstanbul 1892

Resne Muh. Mah., Matrikül No. 192

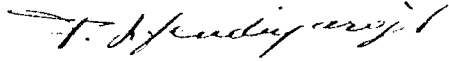
Tekris tarihi: 1/7/1921, Kalfalık: 8/12/1921, Üstatlık: 1922 15/6/1922

8 Ekim 1932 de kurulan İnkılap Muh. Mah. kurucu üyesi

(Bak. Büyüik Şark, Ocak-Şubat 1933)

İsmail Fethi İsfendiyaroğlu Galatasaray Lisesi Müdürlüğü yapmıştır.

İsmail Fethi İsfendiyaroğlu'nun imzası:

Şükrü Kaya. İstanköy 1882

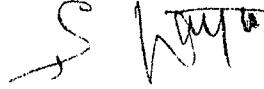
Resne Muh. Mah., Matrikül No: 239

Tekris Tarihi: 11/5/1924, Kalfalık: 18/6/1925, Üstatlık: 18/6/1925

(Bak. Tesviye, Sayı 11, Nisan 1944)

Şükrü Kaya Dahiliye Vekilliği yapmıştır.

Şükrü Kaya'nın imzası:

Hasan-Âli Yücel. İstanbul 16 Aralık 1897 - 26 Şubat 1961

Vefa Muh. Mah.

Tekris: 10/4/1925, Kalfalık: 18/12/1925, Üstatlık: 1/1/1926

(Bak. Tesviye, Sayı 20, Şubat 1996)

Hasan Âli-Yücel Maarif Vekilliği yapmıştır.

Hasan-Âli Yücel'in imzası:

Ruşen Eşref Ünaydın. İstanbul 1892

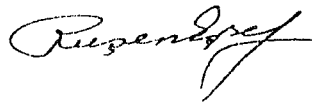
Atatürk'ün ona imzaladığı şu cümle ile başlamaktadır.

"Her şeye rağmen bir nura doğru yürümekteyiz..."

(Bak. Tesviye, Sayı: 9, Kasım 1993)

Ruşen Eşref Ünaydın gazeteci, yazar ve siyaset adamıdır. Galatasaray Spor Kulübü kurucularındandır. Edebiyat ve Fransızca öğretmenliği yaptı. Milletvekili oldu. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğine getirildi. Tiran, Atina ve Budapeşte'de Elçilik, Roma, Londra ve Atina'da Büyükelçilik yaptı.

Ruşen Eşref Ünaydın'ın imzası:

MERAK ETTİKLERİNİZ

ARI KOVANI

Masonik semboller genelde iki ayrı kategoride mütalâa edilebilir: Gönye, pergel, şakul, tesviye, çekiç, kalem, mala gibi inşaat ustalarının kullandıkları aletlerle, güneş, ay, göz, yıldız, mâbet, Melik Süleyman, J ve B sütunları, Yakub'un merdiveni gibi mistik veya dinsel öğeler.

Yukarıda sayılan sınıflandırmada yeri olmayan, birlikteliği, çalışmayı ve bereketi simgelediği bilinen, eski Mason önlüklerine nakşedilen arı kovanı nerede ve ne zaman bir Mason sembolü olmuştur?

Arı kovanı St. Bernard de Clairvaux'nun simgesiydi. 12.yüz yılın başlarında Hugh de Payens Tampliye Şövalyeleri tarikatını kurduğunda, Papa'dan gerekli beratı alabilmek için Roma'da sözü geçen Clairvaux manastırı baş rahibi Bernard'ın yardımını sağlamıştı. Böylece arı kovanı, önce Tampliye Şövalyelerinin, oradan da Masonluğun sembolleri arasına girmiştir.

DÜZELTME

Dergimizin ARALIK 1998 tarihli 37 nolu Fihrist sayısının kapağındaki grafik çalışma, kapak içi sayfasında belirtildiği gibi Manuel AK-CAMBAZYAN ve Tunç ŞANAD Kardeşler tarafından hazırlanmamış, sadece bu Kardeşler tarafından önerilmiştir. Grafik çalışma Boğaziçi Muh. L. üyesi S. Murat BAKIŞ Kardeşimize aittir. Hatadan dolayı özür dileriz.

TESVİYE

MASONİK MİZAH

Semt Locası

Belçika'da, bir semt locası, her pazar sabahı kiraladıkları bir otobüsle sürpriz bir istikamete giderek piknik yapıyorlardı. Nereye gidecekleri kesinlikle önceden belli değildi. Olaya biraz renk katmak üzere adam başı 50 F. bahis parası koyarak, gidilecek yeri doğru bulanın toplanan parayı almasını kararlaştırdılar.

Toplanan paraları üç pazar arka arkaya otobüs şoförü kazandı.

JIRİ SLIVA

Masonların Dünyasında Bir Gezinti

YURT İÇİNDEN HABERLER

KOŞUYOLUNDA MABET İNŞAATI

Reşit ATA

TÜRKİYE'DE İLK.....

1993 yılında bir araya gelen bir kısım Kardeş, İstanbul'un şehir olarak çok büyüdüğünü, pek çok semtten Nuruziya Sokak'daki lokale ulaşmanın büyük güçlük arzettiğini, hatta devam bile tesir ettiğini, artık semt Mabetleri kurma zamanın geldiğini düşündüler. Yakacık vardı ama, ulaşım zordu. Büyük Locamızın maddi olanaklarının buna elvermediğinin de bilincindeydiler. Bu şartlar altında tek çarenin, bizzat Kardeşlerin finanse

edecekleri bir semt lokalini kurup Büyük Locamıza hibe etmek olduğu fikrinde birleştiler.

İstanbul'daki Kardeşlerin önemli bir kısmı şehrin Anadolu yakasında oturuyor ya da çalışıyordu. Bu noktadan hareketle, lokalin Kadıköy civarında olmasını düşündüler.

Bir idealde birleşip eldekileri ortaya koymak, bir kesede birleşmekle bu iş tamamlanamazdı. O halde, özellikle bu gayeye hizmet edecek, bir mis-

*Kaya ÖRS K. Bii. Üs. En Muh. Sahir Talât AKEV K.'e
Koşuyolu Ma.'nin tapusunu teslim ederken*

yonu yüklenecek Localar kuracaklar, üyelerini Anadolu yakasından oturan ya da çalışanlardan seçecek, yapılacak tekrislerden alınacak bağışları özel bir hesapta toplayıp zamanı geldiğinde kullanacaklardı. Büyük Locaya ödenen giriş aidatı da özel bir fonda biriktirilip ihtiyaç anında kullanılacaktı. Bu fikri o tarihte görevde olan Büyük Üstadımıza ve bütün Büyük Görevli Kardeşlere açtılar, prensipte anlaştılar ve olur'larını aldılar. İlk olarak 12 Mayıs 1993 tarihinde DOĞU Muh. Lo. cası kuruldu. Onu 24 Ekim 1995 günü çalışmaya başlayan GÜNEY Muh. Locası ve nihayet 3 Nisan 1997 günü açılan Taşocağı Muh. Locası takip etti.

Prensip kararlarını vermek üzere, bu Locaların Üstadı Muhteremlik yapmış üyelerinden oluşan bir nevi "ihtiyar hey'eti" kurdular. Önceki Büyük Üstat En Muh. Cavit YENİCİOĞLU, P. Muh.R eşit ATA ve ORYAL GÜVENTÜRK, Muh. Algun ÇİFTER, Samim KOR, Ahmet AKKAR, Erdo-

ğan SÜTÜNÇ ve bu hareketin fikir babası Muh. Kaya ÖRS.

Kardeşler, her üç Locanın da kurucuları arasında yer aldılar.

Lokal için uygun bir yer bulmada çok zorlandılar: ya gönüllerinde yatanı yakalayamıyorlardı, ya da paraları ideal olana yetmiyordu. Sonunda, Koşuyolu Kalp Hastanesinin karşısında, Katip Salih sokağının köşesinde 259 metre kate arsa üzerindeki binayı satın aldılar. Bina boşaltıldı, projeler hazırlandı. Belediyelerden gerekli tüm izinler alındı ve bina yıkılıp kazı başladı. Bu mekan içlerine sinmemişti. Bitişik 158 metre kare arsalı yerin de peşine düştüler ve onu da satın aldılar. Yakında o da boşaltılacak, proje tadil edilecek ve toplam 417 metre kare arsa üzerinde, bodrum ve çatı ile birlikte 3.5 katlı, bir büyük (ve belki de ayrıca bir küçük) Mabedi, çok amaçlı bir büyük salonu, mutfağı, kitaplığı, idare bölümleri, dinlenme yerleriyle her türlü ihtiyaca cevap verebilecek tesis tamamlanacak.

Kardeşler ilk satın aldıkları gayrimenkulün Büyük Locamıza hibe işlemlerini tamamlayıp tapusunu 24 Aralık 1998 günü üç Locanın müştereken yaptığı bir toplantıda Büyük Üstadımıza takdim ettiler. İkincisinin tapusu ise 13 Şubat 1999 günü İstanbul Üstadı Muhteremler Danışma Kurulu toplantısında gene bizzat Büyük Üstada sunuldu. Temel atma töreni ise 10 Nisan 1999 Cumartesi günü saat 15:00'de yapılacaktır.

Muhtemelen bundan sonra "Koşuyolu Semt Mabedi" adıyla anılacak yeni lokalimizin yaratıcısı Kardeşler, bunu Büyük Locanın katkısı olmadan tümüyle kendileri finanse etmek arzusundaydılar. Ancak, Büyük Locamız da bu idealist Kardeşlerin iyi niyetli

ve fedakar çabalarını, bu üç Locadan gelecek tüm aidatı gene onlara aktararak desteklemekle büyük bir jest yaptı.

Binanın bitiş tarihi olarak 2000 yılının yaz ayları düşünülmekte. Toplam maliyetinin ne olacağı şimdiden kestirilemiyor çünkü kaba inşaat sonrakı safhalarda imkanlar elverdiği nisbette en iyi malzeme kullanılmaya çalışacak, o da şimdiden bilinmiyor. Ancak, Kardeşlerin bugüne kadarki harcamaların 300.000 doları bulduğunu duyuyoruz.

Evrenin Ulu Mimarı'nın benzer tesisleri bütün semtlerimize nasip etmesi dileği ve Koşuyolu Mabedi'nin heyecanlı, içten, verici Kardeşlerine sevgilerimizle...

* * *

YURT DIŞINDAN HABERLER

TASMANIA

Tasmania Büyük Locası (Avusturalya), geliri hayır işlerinde kullanılmak üzere, Güney Tasmania'da bir otomobil ralisi tertip etti. 90 takımın yarıştığı ve 2 saat 20 dakika süren bu yarışın sonunda bir mangal ziyafeti tertip edilmişti. 10 yaşından küçük ve 85 yaşından büyüklerin bedava katıldığı ziyafetin ücreti adam başına 5 \$ dı. Piknik yerinde talih çarkı, açık artırmalı satışlar, pasta ve çikolata satışları gibi gelir getirici öğeler de yer almıştı.

* * *

PENNSYLVANIA

22 Ağustos 1998 tarihinde, Pennsylvania Büyük Locasına bağlı yaşlılar için huzur evlerinin bulunduğu eyale-

tin 3 ayrı kentinde, tam saat 13.00 de başlayacak 3 ayrı golf turnuvası tertip edildi.

Saat 18.00'de biten turnuvaları ödül törenleri ve yemek izlemişti. Toplam 384 golfçunun katıldığı turnuvalara katılım ücreti 120 \$, yalnız yemeğe katılım ücreti ise 30\$ idi.

1990 yılında başlayan Pennsylvania Masonik Sağlık Merkezinin inşaatı 55 milyon \$ harcanarak tamamlanmış, ayrıca Elizabethtown kampüsüne, yaşlılar için 127 müstakil yaşam bölümü, 103 özel oda ve 12 çift kişilik oda ilâve edilmiştir. Bunların dışında, Elizabethtown yaşlılar kentinde, 28 ilâve ile, villa sayısı 116'ya ulaşmıştır.

* * *

HAWAİİ KRAL DAVID KALALAUANIN İSKOÇ RİTİ KILICI

Kral 16 Kasım 1836'da Hawaii'de doğdu, 1874'de tahta çıktı ve 20 Ocak 1891'de, San Francisco'da öldü. Kral İyi bir müzisyendi ve ülkesinin milli marşını besteledi; iyi bir diplomattı, ülkesini şerefle ABD, Avrupa ve Uzak Doğu'da temsil etti; Kültür değerlerinin farkındaydı ve Hawaii kültür ve geleneklerinin korunmasına gönül verdi.

Hawaii Kral ailesinin erkeklerinin çoğu Masondu. David Kalakaua K. Le Progres de l'Océanie Locasında 20 Temmuz 1859'da Üstatlığa yükseldi, 1876'da da locasının Üstadı Muhterem oldu. Honolulu İskoç Riti'nin üyesi olan Kral, 14 Ağustos 1878'de 33 ye iykaf edildi.

Majesteleri, Kral David Kalakaua'nın İskoç Riti kılıcının fildişi kabzasının bir tarafına kraliyet arması, diğerine de İskoç Ritinin çift başlı kartalı nakşedilmiştir. Kılıç ve bijular Washington DC'deki House of the Temple müzesinde günümüze kadar saklanmış, 13 Kasım 1997'de Hawaii'ye geri getirilerek, gümüş bir üçgenle bezenmiş kristal cam kapaklı coa ağacından (Hawaii'ye mahsus kıymetli sert ağaç) bir sandığın içine, bronz ve kadife bir ayak üzerine yerleştirilerek, merasimle İolani sarayında, yeni teşhir yerine kondu.

* * *

FRANSA'DA ROYAL ARCH

6 Aralık gününde 3 yıllık bir dönem için Fransa Büyük Locasına yeniden Büyük Üstat seçilen En Muh. Cla-

ude Charbonniaud K., tüzüksel olarak ertesini günü toplanan Royal Arch Bü. Şapitrine başkan seçilmiş ve bu görevi tekrar is'ad edilmiştir.

Fransa Milli Büyük Locası resmi bülteni olan "Actualité" dergisinin Aralık 1998 tarihli sayısında yukarıdaki haber verildikten sonra, Bü. Hâ.in Royal Arch'ın ne olduğu konusunda söylediklerine yer veriyor.

"Üçüncü dereceye yükseltildiğiniz zaman, Üs. H. A. in zamansız ölümüyle kaybolan Üs. M. Sırlarının yerine, bunlar tekrar bulununcaya kadar, yeni ve muvakkat sırların ikame edildiği sizlere anlatılmıştı. Bu sırlar beş yüz yılı aşkın bir süre için kayıp kalmışlar, ancak Royal Arch ritüelinde anlatılan dramatik olayların akışıyla tekrar bulunabilmişlerdir".

* * *

FRANSA MİLLİ BÜYÜK LOCASINA (GLNF) BAĞLI BARTHOLDİ ARAŞTIRMA LOCASININ KÜBA ZİYARETİ

Güney Fransa'nın Provence Bölgesine bağlı 500 numaralı Bartholdi (1) Araştırma Locası her sene Üstadı Muhtereminin is'adını ayrı bir ülkede yapmaktadır. 1 Ekim 1996 tarihinde bu merasimi İstanbul'da, 33 numaralı Hümanitas Locasında icra etmişlerdi. Bu yıl, Bartholdi Locasının Üstadı Muhterem İs'ad töreni 29 Eylül 1998 gününde Havana, Küba'da yer aldı. Locayı Büyük Üstat En Muh. Basilio A. Barreto Martinez açtıktan sonra, Muh. Jean-Noel Delambre K. yeni Üstadı Muhteremi is'ad etti. Toplantıya 120 K. katılmıştı.

(1) Bartholdi Araştırma Locası GLNF'in ana Araştırma Locası "Villard de Honnecourt"'un muhabir üyesidir.

	ŞAŞMAZ	TUNÇ	YURTTAŞ	ÇİFTÇİ	BORA	ŞAN	RESİM	KONUŞMA	DANS	MESAJ	KARDEŞ	HEMŞİRE	BURSİYER	HARİCİ DAVETLİ	BÜYÜK KU. ÜYESİ
ADNAN															
HÜLYA															
AYŞE															
MURAT															
OKAN															
KARDEŞ															
HEMŞİRE															
BURSİYER															
HARİCİ DAVETLİ															
BÜYÜK KU. ÜYESİ															
ŞAN															
RESİM															
KONUŞMA															
DANS															
MESAJ															
ADI	SOYADI	KATILIMI		KİMLİĞİ											

Türk masonluğu 90. yıl kutlamalarını çeşitli etkinliklerle gerçekleştirmektedir.

Şimdi lütfen kimlerin bu programlara ne şekilde katıldıklarını bulabilirmisiniz?

- 1 - Bir devlet büyüğünün kutlama mesajını, onu temsilen katılan davetli okudu, bu davetlinin adı Murat değil, soyadı da Çiftçi değildir.
- 2 - Soprano bursiyerimiz kısa bir şan konseriyle beğeni topladı. Soyadı Bora ya da Şaşmaz değildir.
- 3 - Murat Yurttaş Büyük Kurul üyesi değildir. Konuşma yapanın Soyadı Tunç'tur.
- 4 - Hemşire resim sergisine katılmadı. Konuşma yapan da, adı Ayşe olan da, soyadı Bora olan da o değildir.
- 5 - Okan adlı kişi masondur.

38. SAYIDAKİ BULMACANIN CEVABI

TEBRİK GÖNDEREN		TEBRİK ALAN		
İSİM	ŞEHİR	İSİM	ŞEHİR	NE YOLLA
ÇİĞDEM	İSTANBUL	YONCA	ANTALYA	TELEFON
REZZAN	ADANA	VERDA	İZMİR	E-MAIL
GÜL	BURSA	SEDA	ANKARA	FAX
NERMİN	MARMARİS	FATMA	ESKİŞEHİR	POSTA
AYLA	İZMİR	ZUHAL	BODRUM	ÇİÇEK

SYNOPSIS

Tesviye No. 39, April 1999

Cover: The 90 th year of The Grand Lodge of Turkey.

Inside front cover: Ancient lodge seals.

P.3: Grand Master's message: 90 years and after.

P.9 and 12: Organisation for the 90th year celebrations.

P.14: A short history of Freemasonry in Turkey.

P.24: The beauty hidden in the rough stone.

P.27: From our archives: an invitation to a Masonic picnic "Please don't forget to bring your knives and forks".

P.28: Atatürk's visit to the Galatasaray high school. All his entourage, included the school master, are masons.

P.36: The beehive. Why and when it became a masonic symbol?

P.37: Masonic humour.

P.38: Local news. Laying the foundation stone of a new Masonic hall at Koşuyolu, on the Asiatic side of İstanbul.

P.40: Foreign news. Rally at Tasmania, home for elders at Pennsylvania, King Kalalaua's (Hawaii) Masonic sword comes back home, Royal Arch in France, the Bartholdi research Lodge (France) meets in Cuba.

Inside back cover: Masonic stamps for the 90th year.

Back Cover: Symbols.

DİKKAT !!!

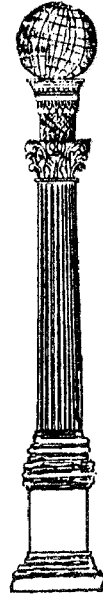
İKTİSADİ İŞLETMEMİZİN BÜYÜK ATILIMI

Büyük Locamız İktisadi İşletmesi önümüzdeki günlerde büyük bir atılıma girmenin hazırlıklarını tamamlamış olup, İstanbul merkez binamız 19 numaralı Liszt binası giriş katında bir **TEŞHİR VE SATIŞ MAĞAZASI**, 29 numaralı eski otel binası giriş katında kitap - dergi **SATIŞ REYONLARI** açmakta ve **İNDİRİM KARTI** uygulaması ile geniş çaplı bir satış organizasyonuna geçmektedir.

MAĞAZAMIZ MAYIS AYINDA FAALİYETE GEÇİYOR

İktisadi İşletmemiz, kolay taşınabilir ölçüdeki bazı malları mağazamızda siz kardeşlerimize direkt olarak satacağı gibi, örneğin bilgisayar, TV, cep telefonu, giyim, beyaz eşya, otomobil gibi bir çok malı da sizlerin direkt olarak indirim anlaşması yapmış ve yapmakta olduğumuz birçok saygın üretici, ana bayi veya mağazalardan, sizlere dağıtılacak olan "HKEMBL İktisadi İşletmesi" indirim kartını ibraz ederek, **ÖNEMSENECEK MİKTARLARDA İNDİRİMLİ OLARAK** satın almanızı sağlamaktadır.

İndirim yapacak olan anlaşmalı firma, mağaza, otel, hastane vb'nin ad, adres bilgileri tanıtım kartı ile birlikte sizlere ulaştırılacak olan katalogta mevcut olup bu katalog ihtiyaca göre genişletilip güncelleştirilecektir.

İşletmemiz indirimli satış sistemine kardeşlerimizin de ürettikleri veya satmakta oldukları ürünler ile katılmaları özellikle arzu edilmekte olup, bu konuda bilgi almak ve bu sisteme dahil olmak isteyen kardeşlerin, hazırlanmakta olan katalogda yer alabilmeleri için, **ACİL** olarak aşağıda bildirilen kardeşlerimiz ile temasa geçmeleri rica olunur.

Arzu eden kardeşlerimiz işletmemize başvurmaları halinde eş ve çocukları için de **EK KART** alabileceklerdir.

Temas edilecek kardeşler :

Kaya Kerim Ekinci (Doğu Muh.: Lo.:)

Tel: (0 216) 418 21 31

Fax: (0 216) 418 21 33

Salih Evcilerli (Tepsiye Muh.: Lo.:)

Tel: (0 212) 232 39 08

Fax: (0 216) 418 21 33

İNDİRİM KARTI UYGULAMASI MAYIS'TA BAŞLIYOR

İNDİRİM KARTI

SİZ DE BU SAHİFEDE YER ALABİLİRSİNİZ...

YENİ BİR MÜZAYEDE EVİ

23 Mayıs 1999 Pazar günü saat 14.00'de
Ceylan Intercontinental Oteli Balo Salonunda
Osmanlı Gümüşleri, Halılar, Mücevherler,
Avrupa Mobilya ile aksesuarların yanısıra Türk ve
Oryantalist Ressamların eserlerinden oluşan
200'ün üzerinde parça satışa sunulacaktır.

**DÜZENLEYEN : ARTI MEZAT MÜZAYEDEÇİLİK VE
TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ**

Tel. : (0 212) 261 62 55 - 261 62 81

SET TEKSTİL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA LTD. ŞTİ. TURHAN ERGÜDEN

(Devrim)

- Türkiye distribütörü olduğumuz firmalar ve ürünleri:
- *Jockey International - USA - Erkek, Bayan ve Çocuk İç Çamaşırları*
- *Richel S.A. - İspanya - Erkek Kravatları*
- *Keepers International - USA - Givenchy Markalı Erkek Çorapları*
- *C.W. Hall - İngiltere - Jockey Markalı Erkek Çorapları*
- *Johnstons of Elgin - İskoçya - Erkek ve Bayan kuzu yünü, devetüyü, angora ve kaşmir kaşkollar, eldivenler, battaniyeler.*

Özel veya toplu ihtiyaçlarınız için lütfen arayın.

Ebekızı Sokak Sosko İş Merkezi B Blok No: 47-48 Osmanbey
Tel. : (0 212) 241 62 88 Fax: (0 212) 233 22 58

"ELECTRONIC SECURITY SYSTEMS" E.S.S. GÜVENLİK SİSTEMLERİ TİC. LTD. ŞTİ.

A. GİRAY AKSU

(Sevgi)

Kapalı Devre TV (CCTV) Sistemleri, Yangın İhbar ve Söndürme Sistemleri
Kartlı Giriş Kontrol Sistemleri, Hırsız Alarm Sistemleri, Çevre Güvenlik Sistemleri,
Görüntülü Kapı Telefonu Sistemleri, Giriş Güvenlik Sistemleri

Tel. : (0 212) 237 44 43 Fax: (0 212) 237 45 18 - E-mail: essltd@ibm.net

SİZ DE BU SAHİFEDE YER ALABİLİRSİNİZ...

ANADOLU SANAT YAYINCILIK ve EL SANATLARI İ. GÜNDAĞ KAYAOĞLU

(Özlem)

HEDİYELİK EŞYA - KİTAP - GRAVÜR

Anadolu medeniyetlerine ait bakır eserlerin tıpkı yapımları

Eski İstanbul harita ve gravürlerinin tıpkı basımları

Çini, Cam, Seramik vb. eşya

SEVİM KAYAOĞLU'NUN DAİMİ TEZHİP - MİNYATÜR SERGİSİ

Tünel Geçidi No. 15

Beyoğlu - İSTANBUL

Tel. : (0 212) 249 25 27 - 28

Faks: (0 212) 244 55 65

e-mail: kayaoğlu@arti.net.tr

A1 TUR

TURİZM VE SEYAHAT LTD. ŞTİ.

Seyahatlerinizde yeni bir çağ başlıyor...

- Yurt İçi - Yurt Dışı Uçak Biletleri, •Yurt İçi - Yurt Dışı Otel Rezervasyonları,
- Yurt İçi - Yurt Dışı Turlar, •Seminer, Fuar ve Toplantı Organizasyonları,
- Talgarth Language & Activity Centre İngiltere Galler Bölgesinde Dil Okulu

Hedefimiz sizlere en iyi hizmeti sunmak...

Rumeli Cad. No: 17-19 Nişantaşı
İSTANBUL 80220 TURKEY

Tel. : (+90-212) 219 39 77
Fax : (+90-212) 246 19 90

TUR-BAY

GÜM. NAK. TURİZM ve PAZ. İTH. İHR. LTD. ŞTİ. VE SİGORTA HİZMETLERİ

HALİL CEMİL BAYRU

(Anıt)

İnebolu Sokak Oğuz Apt. No: 73 D: 1
Kabataş İSTANBUL

Tel. : (0 212) 249 57 00
Fax : (0 212) 244 20 93

İKTİSADİ İŞLETMEMİZ TARAFINDAN SATIŞA SUNULAN YENİ MAMULLER :

Evrak Çantası	40.000.000.-TL.
Profil Evrak Çantası (Cep Telefonu Bölmeli)	36.000.000.-TL.
Profil Evrak Çantası	33.000.000.-TL.
El Çantası (Cep Telefonu Bölmeli)	26.000.000.-TL.
El Çantası	25.000.000.-TL.
Bayan Cüzdanı	8.500.000.-TL.
Erkek Cüzdanı	6.500.000.-TL.
Klasik Kol Düşmesi (Gümüş)	19.000.000.-TL.

SİZ DE BU SAHİFEDE YER ALABİLİRSİNİZ...

ROKET OTO SERVİS SANAYİ VE TİC. A.Ş.

ALBER SULLAM (ideal)

*Marka ve Modeli Her ne Olursa Olsun Aracınızın,
Sigorta (Kasko - Trafik) Kapsamındaki Hasarlarında;*

- Kaporta
- Mekanik
- Rot Balans
- Fırınılı Boya
- Şase Doğrultma
- Döşeme
- Kurtarıcı Hizmeti
- Kapı Kilit
- Elektrik
- Cam

**ONARIM İŞLERİNİZ HERHANGİ BİR ÜCRET TALEP EDİLMEYEN (*), ANAHTAR TESLİMİ
TSE "KALİTE HİZMET" BELGESİNE SAHİP SERVİSİMİZDE TITIZLIKLA YAPILIR.**

(* KASKO SİGORTALI HASARLARDA POLİÇE ZEYİLNAME BEDELİ VE TRAFİK SİGORTALI HASARLARDA ESKİME PAYI, ARAÇ SAHİBİNDEN TAHSİL EDİLİR
Hürriyet Mahallesi Akar Sok. No: 16/18/20 Çağlayan 80340 İstanbul (Florence Nightingale Hastanesi Yan Sokağı)
Tel.: (0 212) 225 43 28 - 225 43 29 - 219 07 52 Fax: (0 212) 224 79 54

MERT SİGORTA

Yetkili KOÇ ALLIANZ Acentası

İBRAHİM MERTTÜRK

(Sadık Dostlar)

- * Sağlık
- * Mali Mesuliyet
- * Tüm İşyeri - Paket
- * Özel Emeklilik
- * Kasko Trafik
- * Yangın-Hırsızlık
- * Büyüyen Çocuk
- * Tüm Ev - Paket
- * Nakliyat

Poliçeleriniz için özel çözümler

Tel.: (0 216) 463 13 97 / 98 Fax: (0 216) 463 13 99

SWEP CO

**"SOĞUK PROSES" ÇATI ÜRÜNLERİ VE SİSTEMLERİ
İLE SU YALITIMINDA KESİN ÇÖZÜM**

Özellikleri:

• Tüm Hava Şartlarına Dayanıklı • Dünya Patentli ve Unique (Benzeri Olmayan) Ürünler • Özel Karışım ve Katkı Maddeleri İçerir • Esneklik - Termal Şoklara Dayanıklı • Hafif • Garantili • Uygulama Kolaylığı - Bakım / Onarım Kolaylığı • Güneş Işınlarını Yansıtma Özelliği ve Enerji Tasarrufu • Yanmazlık Özelliği • Çatı Haricinde; Zemin, Duvar ve Metal Korumucu Ürünler • 65 Yıllık Amerikan Teknolojisi ve 80 Ülkede Uygulama

Firmanın Türkiye Distribütörü ve Anahtar Teslimi Uygulayıcısı:

ATCO DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ. ÖMER PESEN (Burç)

Tel: (0 216) 356 86 33 Fax: (0 216) 357 12 32 Cep: (0 542) 533 15 35

TESVİYE DERGİSİNİN

ÜÇÜNCÜ CİLDİ

(SAYI : 21 - 30)

AZ SAYIDA

SATIŞA SUNULMUŞTUR.

BU SAHİFEDE

YER ALMAK İSTİYORSANIZ

"İKTİSADİ İŞLETME"DEN

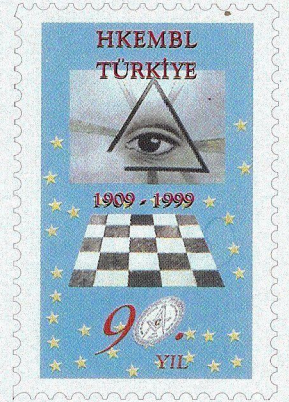
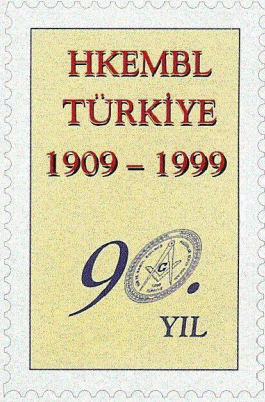
AZİZ AZMET K.İ

ARAYABİLİRSİNİZ

TEL. : (0 212) 251 26 50

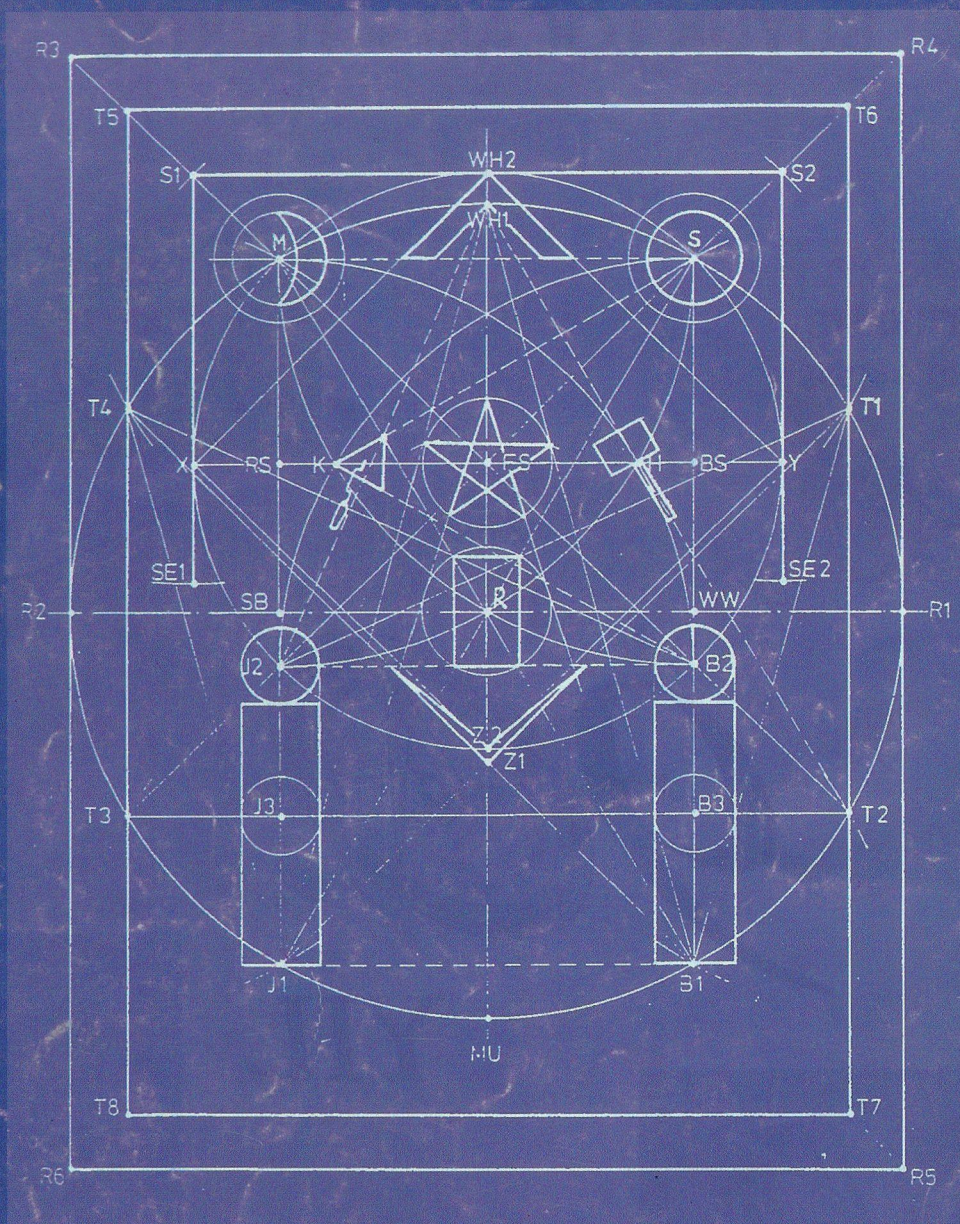

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASI • TÜRKİYE

HATIRA PULLARI SERİSİ

Semboller Topluluğu
i @ i i